Ötödik évfolyam. 119-dik szám. Kolozsvártt, 1875. vasárnap január 24.

Előfizetési dij.

Vidéken postán vagy helyben házhoz hordva.
Egész évre . . . . . 15 frt.
Félévre . . . . . 8 „
Negyedévre . . . . . 4 „
Egy hóra helyben . . . . 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési dijak:

Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdij minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakor hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22.) Haasenstein et Vogler (Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau.

Nyilttéri czikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:
Bel-királyutcza 28-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESBB CZIKKEK DIJAZTATNAK.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHIVÁS
a
„KELET“
politikai és közgazdasági napilap
1875. ötödik évfolyamára.

A „Kelet“ előfizetési ára:

Egész évre . . . 15 frt.
Félévre . . . . 8 „
Negyedévre . . . 4 „
Egy hóra . . . 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

A megrendelések legczélszerübben postai talványnyal alólirt könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánynyal szolgálunk.

Kolozsvár, januarban 1875.

Stein János
a „Kelet“ kiadója.

Kolozsvár, jan. 22. 1875.

(L.—t.) Küszöbén áll tehát a budgetvitáak s evel az ország egy komoly válságak. Akárhogyan is: azok, a mik legközebb törvényhozásunkban történni fognak döntő befolyással lehetnek jó ideig nemetünk sorsára, magára alkotmányosságra is. Lehetetlen tehát, hogy innen külül, a választók köréből, ne a legkomolabb aggodalommal tekintsünk Budapest féle számitgatván, latolgatván, ha a koczka, mely már zörög a pohárban, vakot vet-, avagy hatot?...

Az előjelek épen nem biztatók s alig ha lkalmasok vérmes remények keltésére. Az llenzék, az az ellenzék, mely még ma is lhari paripáján lovagol, bizonynyal minent el fog követni, hogy a mai kormányt minden kitelhető eszközökkel — s tudjuk, hogy tőlök sokféle eszköz telik ki — lehetetlenné tehesse. A nemzetiségek szerencsésen annyira beledisputálták magukat, hogy Magyarország nekik s ők Magyarországnak szükségkép ellenségei, hogy mostolnap nyilt kárörömmel fognak minden közlgő veszélyt üdvözölni — hadd sujtsa a hazat, melyben ők is lakozásukat tartják ugyn, de mely a gyülölt „zsarnok“ hajlokis. Im a horvátok, kikre milliókat költ a magyar; kiket az absolutismus békóiból fölszabaditott s olyan autonomiát nyujtott nekiek, mely már-már azon vékonyka szálakat is szétszakadással fenyegeti, a melyek még, ugy a hogy, az anya-államhoz füzik a „három egy királyságot“ im e horvátok már hangoztatják, hogy népünk nem fog a magyar állam deficitjének elenyésztéséhez járulni, s a szászok, a mi kedves szász testvéreink, épen nem olyanokul bizonyitották magukat a legutóbbi időkben, a kik valami nagyon lelkesednének szent István birodalmának biztonlételéért.

Látni való tehát: minő komoly feladat vár, ily körülmények között, a Deák-pártra — arra a Deák-pártra, mely az ország ügyeit az alkotmányosság megnyilta óta szakadatlan vezeté s mely igy saját becsülete által van lekötelezve, hogy most a válságos helyzet ez idején, ne mondjon le magáról s evel a hazáról, hanem komoly elhatározással, erős kézzel, kiméletlen következetességgel tegye meg mindazt, mi az állam ügyeinek rendbehozatalára elkerülhetetlen, hitelünk biztositására szükségképi, jövőnk megalapitására előnyös.

S fájdalom, hogy épen most, a helyzet ily komoly volta mellett, kell saját pártunk kebelében látni azt a tétova határozatlanságot, mely a pénzügyi bizottság utóbbi üléseiben nyilatkozott s mely bizonynyal a házra is meg fogja tenni nyomasztó befolyását.

Az iránt pedig aligha lehet kétség akár a házban, akár a házon kivül, hogy itt már nem a szavak, hanem a tettek ideje áll közvetetlen küszöbünk előtt s minden tényező teljes tudatával kell, hogy birjon a legközelebbi jövő teendőinek: a nemzetnek az áldozatkészség, a törvényhozóknak a politikai lehetőség és lehetetlenség iránt volt módja meggyőződést szerezni magának.

A s zükmarku önzés; alattomban működő ellenszenv; titkos czélzatok nyomulhatnak itt is előtérbe, chaoszszá tehetik az imminens zavarokat — de lehetetlen, hogy a döntés e komoly pillanatában előtérbe ne nyomuljon minden gondolkodó agyában az a kérdés, hogy „hát azután?...“

Vajjon a parliament mostani configuratioja mellett, melyik pártárnyalat rémithetné csak távolról is annak esélyét, hogy a Deákpárt nélkül alkotmányos budgetet szavaztathasson meg magának — még, ha az adó leszállitását igérné is? S ha nem: vajjon a most előidézendő válság nyomán lehetne-e számitani arra, hogy a képviselőház még hátra lévő ideje alatt uj budgetet lehessen összeállitani s azt a tárgyalás minden törvényszabta stadiumán át is lehessen vinni?

A törvény rende pár hó alatt ugy is a nemzet elhatározása alá adja jövője sorsát. A pénzügyileg biztositott és tisztába hozott ez év módját és alkalmát fogná nyujtani, hogy a nemzet az uj választások által nagyobb rázkodások nélkül teremtse meg az uj pártviszonyokat. De hogy e mostani, öregségi végelnyengülése felé gyorsan közeledő képviselőház idézzen föl egy oly válságot, melynek megoldása nem állana hatalmában: oly politikai rövidlátásnak volna bizonysága, mely bizton lenne politikai bünnek is nevezhető s melynek végét Göthe rég megirta „Zauberlehrling“-jében.

Arról már rég meggyőződheténk, hogy „a reformok“ ez országgyülése ezt a feladatát megoldani nem képes; méltán elvárhatjuk tehát tőle legalább azt, hogy a következő törvényhozás ilyszerü müködésének útját, menthetetlen könnyelmüséggel, ne állja s e reményünknek bizton mondhatjuk: a nemzet e reményének betöltése egyenesen és kizáróleg pártunktól függ.

Ha valaha: bizonyára ma mondhatja el a Deákpárt magáról, hegy a nemzet sorsának jövőjeért a felelősség az ő vállaira nehézkedik. Mi megvárják tőle, hogy e felelősség teljes tudatával lépjen a budgetviták csatasikjára.

— **A podgoriczai** bonyodalom dolgában békésebb hireket vesz a „Reform“ és „Ellenőr“. Czetinjében a napokban együtt volt a szkupstina. Hangulata mérsékelt volt, a menynyiben a podgoriczai ügy tárgyalása nagy határozottsággal folytattatott ugyan, de harczias kifakadások nélkül.

A „Reform“ e tárgyban a következő táviratot vette:

Czetinje, január 21. A 12-ik órában érkezett hire, hogy a porta engedékenyebb lett. A fejedelem a határ felé meginditott katonaságot megállitotta; a békés kiegyenlitésre vannak kinálkozó kiinduló pontok,

Bécsi levelezők pedig abbeli hitét fejezi ki, hogy a czrnagraczok harczi tüzét az a valószinüség lohasztotta le, hogy a harczban esetleg magokra lesznek hagyva. Ezek után mindenesetre meg van haladva a zágrábi német lap egy zárai távirata e hó 20-ki kelettel, melyet a külföldi rovatban vesz az olvasó s mely azt jelenti, hogy Nikicza fejedelem fegyverbe szólitja az összes montenegrobelieket, hogy a hadüzenet okvetlen meglesz s hogy az izgatottság igen nagy.

BELFÖLD.

Fogaras, 1875. jan. hava.

(A „Gazetta“ és a fogarasi állapotok.)

A „Gazetta Transilvaniaie“ mult évi utolsó számában, viselt dolgainkról egy fogarasföldi értesités jelent meg, a mely kezdetétől végeig merő valótlanságokat, ráfogásokat tartalmazván, az igazság érdekében szó nélkül annál kevésbé hagyható, nehogy „qui tacet, consentire videtur“ elv szerint az olvasó közönség az abban mondottakat igazaknak és ámeneknek vélje. Hozzá szólunk amaz értesitéshez bár első tekintetre is meglátszik rajta a kiejtett kövér koncz feletti bánat, az elvesztett uraság feletti keserüség.

Fogaras földét magyar királyok kegyelméből egyik-másik elüzött oláh vajda — mint hübéres — hogy birtokolta, mi is elhisszük, de hogy e föld valaha Oláhországnak integráns része lett volna: szabadjon kétségbe vonnunk.

Történelmi és helyrajzi kalandozásai után leszált értesitő a fogarasi állapotokra s mint egy ujkori Scipio, keserü könnyeket sir a meghiusult dákóromán törekvések romjain; mert hát e vidék is a magyar korona kiegészitő része lőn; mert hát a törvényhatóság gyülései is a mostani főnök erélyes kezei alatt alkotmányos szinezetet nyertek; az ámitás, üres álmadozás, lidérczkergetés kora lejárta magát. És czikkező nem rösteli állitani, hogy mindezen jótékony átalakulások önkény és törvénytapodás szüleményei crak.

A román világ — értesitő szerint — ugy tekintett Fogarasvidék törvénzhatósága, mint a muzulman imádott Mekkája felé. Itt volt — szerinte — nemzeti áspirátiojuk hü kifejezése, itt verték fel a tövényt a román becsület- és jog viadorai. S felsóhajt, hogy az a sok szent törekvés, igaz lelkesedés mind nem tudá megátolni a judási árulást, mely az utolsó képviselőválasztás alkalmával oly rutul szerepelt. És itt nem szabad elfelednie értesitőnek, hogy az általa elitélt Ráduly-féle pénzerszény corrumpálta román intelligentia, ignoráns és rajongó csapat, nem a tőle bepiszkolni hasztalan próbált alkotmányhü boérság, hanem a méltatlanul eldicsért cenzuálisták sorából került ki; köztudat lévén, hogy a votizálók mérőserpenyőjében épen az a bráni kerület volt a Brennus kard, mely a czenzuálisták és nem a boérság fészke és ne feledje értesitő azt sem, hogy a dákaromán hősök még e czenzuális vidéket sem tudák dominálni.

1873-ban sikerült — értesitő szerint — a vidéki törvényhatóságnak még egyszer összeszedheni erejét, melyet a vérárulók erőszaka megbénitott vala; ujból felragyogott a vidék hajdani tekintélyének hunyó csillaga; megindult lemosni magáról a gyávaság sarát, midőn a lefolyt képviselőválasztást semmisnek, sőt nem kötelezőnek nyilvánitotta, midőn kimondotta, hogy a pesti országgyülésen székeiket elfoglalt követek nem képviselhetik a népet, mely nem reájuk, hanem pénzeikre szavazott. Merő gazettai bölcselkedés.

Eljárásuk magára voná a kormány figyelmét, üldözőbe vétetett az „oh nép!“ szent fia, a román főnök elmozdittatott állásáról s helyét a legveszélyesebb kaliberü renegát foglalá el; miáltal Fogarasvidéke a másik tulságba esett; a fántom üldözők hazája, magyar kiadásu pasaság lett. Ha megfékezése a korlátot nem ismerő rakonczátlanságnak, — törvény és alkmány bűnös tapodásának meggátlása, ha megtagadott államiságunk elismertetése, hazánk integritásának tiszteletben tartása: pasaság — ugy... legyen értesitőnek az ő hite szerint; de a magyar korona minden hű fia köszönettel adózik a kormánynak, hogy e chaosz rendezésére talpraesett férfiát evégre megtalálta.

A közigazgatás közegei feloldva tudván magokat a dákórománista tulzók lidércz-nyomása alól, megtanultak ön lábaikon járni: minden lehető alkalommal kifejezését adni loyalitásuknak, alkotmányos érzelmeiknek, mit a Gazetté értesitője porunkának való hódolásnak rágalmaz. Irja értesitő, hogy a ki nem engedelmeskedik a főnök parancsának, hátára veheti batyuját, kezébe vángorbotot foghat és világgá mehet. Szerintünk: a ki nem tiszteli a törvényt, fitymálja e haza államiságát, előtánczos az alkotmányos élet lábbal tapodásában, ki a testvér-népek egymásra uszitója, nem érdemes az állam drága kenyerére. E vidék főnökének imakönyve a törvény, az alap lábai alatt, melyen ingatlanul áll, az alkotmány levén: csak polgári kötelességét teljesiti, letett esküjéhez hű, midőn alárendeltjeitől is hasonlót követel. Békitő szellem járja át pár évóta e törvényhatóság gyüléseit is, mindenki tudván, hogy itt az alkotmány a törvény keretén tul csepengeni többé meg nem türetik. Ha ez pasalikság: legyen értesitőnek az ő hite szerént; mi pedig csak arra kérjük a vidék főnökét, haladjon ingatlanul a megtört uton és vegye dicsbeszédnek a Gazetta sárdobálásait. Sic itur ad astra.

Szabadjon értesitőnek pár valótlan állitását még helyreigazitnom. Nem igaz, mit a törvényhatóság választott tagjai felének kisorsolásáról mesél, mintha a főnök tündér-ujjai szedték volna ki az urnából a nép tribunok névsorát; ki szedte biz azt a felkért Metiánu váradi g. keleti püspöki helynök ur saját szent kezével. Isten ujja müködött e helyt. S ha az ujból megválasztott ágitátorok, mint a vidékben birtoktalanok, nem verficáltattak: csak a törvény kivánalmainak szereztetett érvény e tekintetben is.

A „KELET“ TÁRCZÁJA.

Legfelsőbb parancsra!

Történeti beszély

NEUMANNTÓL.

I.

Egy szép tavaszi napon I. Frigyes Vilmo poroszok királya és „katonák barátja“ Dersautábornoki segédtisztjével Potsdamból kifelé vagolt.

Az erdő szépségéről, a melyen áthaladtak, semmit sem jegyeztek meg. A király mély gondolokba merülve, természetesen óriási granátos-álmodáljára, az ő „kedves kék gyerekeire“ gondolt; és Dersau, ki fejét szintén lecsüggesztő, pen semmire sem gondolt.

Az erdő kimenetelénél egy elnyult falu fekit. A falu apraja, nagyjától bámulva, haladtak azon át és egy kis tóig jutottak, a melynek partjain buza és burgonya-földek terültek el.

A király lova — egy telivér meklenburgi — vágtatni kezdett. A király szorosabbra fogta a zablát, körültekintett. Még egy lépés... s a ló megállott.

— Dersau!

— Felség! A kissé hátra maradt segédtiszt előrugtatott.

A király pálczáját felemelve, egy lányka-hutatott, a ki jobbján kapát tartva, a burgonya-földön állott. A lány öltönyét felgyürte, szoknya és czipő nélkül volt.

— Na, mondja csak Dersau, mit szól hozzá?

A segédtiszt nyelvével csattintva szólt:

— Majdnem hat láb, felség!

— Hat és fél láb, Dersau és egy kitünő szárnyparancsnok, ha a természet is ugy akarva, reám gondolt volna. Hanem talán mégis használhatjuk — mit gondol? talán a westfaliai Willert részére?

— Mindenesetre felség!...

— Na hát hijja csak ide!

— Hallja! Hallja maga! Ide né! — kiáltott a segédtiszt és integetett. A lányka kapáját a földre vetve, hozzájuk lépett.

A király szive nyugtalankodott, a mint tekintetével közelebbről végig mérte a lányt és ragyogó szemmel sugta segédjének:

— Mondom magának, hogy legalább is hat és fél láb. — Neved?

— Berg Eliz.

— Hány éves vagy?

— Hát intálom, ha a szüret eljön, akkor tizennyolcz leszek, addig nem t'om menynyi vagyok.

— Van-e szeretőd?

— Lehetett volna már három is, de még egyik se tetszett.

— Tudsz-e irni, olvasni?

— Nem uram, azt nem tanultam.

— Annál jobb! jegyzé meg halkan Dersau. A király intett. „Papirt és irónt elé!“

— Parancsa szerint. A segédtiszt a kérteket a kérőnek átnyujtá.

Csak nehány szót irt Frigyes V. — „Vedd Berg Eliz e forintost és e levélkét. A forintost megtarthatod, a levélkét azonban a potsdami főparancsnokhoz Einsiedelhez kell viuned és pedig azonnal, mert az ügy késedelmet nem szenvedhet.

— Azonnal eligazitom — szólt a lány, kinek arczát a ragyogó ezüst forintos megpillantásakor örömpir futá át. Aztán szépen megköszönte, ruháját rendbehozta, és megindult Potsdam felé.

— Nó Dersau, ez a kilovaglás szép eredményünek mutatkozik, — szólt nevetve a király. Nó csak előre! ki tudja, nem akadunk-e ujra valami jó zsákmányra.

Az erdőig eljutott már Berg Eliz, midőn a kapa jutott eszébe. Az uj kapa!.. Ha János a gazficzkó ki jön a mezőre és meglátja bizonyosan ellopja.

Visszatérjen-e és a kapát előbb biztonságba helyezze-e vagy ne? De az az ur is oly sietősnek mondta az ügyet. És aztán hát olyan előkelőnek is néz ki, már akárki is legyen.

Mig Eliz igy és ugy a dolgot fontolgatta, az özvegy Henszler asszonysággal találkozott.

A kis púpos utálatos negyvenéves, Henszlerné vállán egy üres kassal éppen Potsdamból viszafelé jött, ott káposztát szokott árulni.

— Na már nézzen ember csak oda! — ereszté meg vénasszonyi sápitással, nemcsak legutálatosabb, de leggonoszabb nyelvének zsilipjeit — mialatt mások véresvérejtékkel dolgoznak, hát mit csinál Liza nagysám — lopja a kedves, szép és drága időt. Vagy talán fát lopni jött, vagy — áhá tudom már — valami férfira vár, ugy-e nó, csak ne tagadja, hisz ugy is tudom.

— Mily istentelenül beszélsz! Egy előkelő uri ember — — — Henszler asszonyság füleit hegyezte — e levélkét adta át nekem, hogy a potsdami főparancsnokhoz Eeinsiedel urhoz vigyem. Hát eltudod e legalább olvasni hogy mi van benne irva?

— Jaj, bár csak tudnám, bárcsak tudnám! sopánkodott a vén sátán, a ki a kiváncsiságtól égett.

— Az az ur a levelet nagyon sietősnek mondta, de nekem éppen most jutott eszembe, hogy ujdonatuj kapám a mezőn maradt, és ez a tolvaj János — te értesz.

Tedd meg érettem Henszler asszony, térj vissza és vidd e levélkét el a főparancsnokhoz. Ha vissza jösz, egy egész hatost fogsz kapni tőlem.

Nem szeretet, barátság, vagy segitni akarás, hanem az egész hatos igérése folytán az özvegy azonnal kész volt visszatérni, kosarát Lizára bizva, helyette a levélkét kezébe vette és midőn már el is váltak még mind sohajtozott, hogy olvasni nem tudván, kiváncsiságát nem elégitheti ki: „Mindjárt holnap kezdenék olvasni tanulni, ha — itt körülnézett s csak miután látta, hogy senki nem hallla, vallta be — ha nem volnék már igen vén arra is.“

A főparancsnok háza a kastély közelében volt. Délig eljutott ide Henszler asszonyság. Háromszor csöngetett már, mig az inas felnyitá a kaputot.

— Vénasszonyoknak a főparancsnok ur nincs itthonn — szólt gorombán a katona, az utat elállva.

— Nekem mégis hozzá kell menjek és ahoz magának épen semmi köze sincs.

— Mit akar vele?

— Házasságot kötni épen nem sőt, ha ő akarna sem, igy mindegy, ha vén vagy ifjasszony is vagyok. Hát bebocsát-e már egyszer?

— Az ördög tánczoltasson meg te vén boszorkány! — kiáltottt az udvariatlan szolga, az asszonyt kilökni akarva.

E perczben azonban az ezredes kinyitá ajtaját. Átkozott lárma! Fülöp mit akar az az asszony?

— Az ezredes urhoz akar mennni.“

— E levélkét nagyságodnak kell átadjam, hogy lesz-e válasz reá, azt nem tudom.

Einsiedel kibontá azt és meghökkent — a király irása volt az:

„E levélke átadóját azonnal eskettessétek összze Westphali Willerttel, Parancsolom!

Frigyes Wilmos.“

Az ezredes bámulja az irást és a kis púpos utálatos negyvenéves Henszlerné asszonyságot.

— Menydörgös adtát! Hát vak-e a király és elment Dersaunak az esze, vagy mi? Ez volt minden, a mit gondolni tudott.

— Elmehetek-é már? — kérdé az asszony.

— Olvasta-e a levelet?

— Oh instálom én nem értek az olvasáshoz! — panaszkodott feleletül.

A lehető legnagyobb bámulattal állott ott az ezredes. Ismét és ismét átvizsgálta az irást: semmi kétség, a király saját kezü irása az. Homlokához csapott, ha ébren van-e vagy álmodik?

Nem tudja boszankodjék-e vagy nevessen. Végre az asszonyhoz szól: „Jöjjön át szobámba!“

(Folyt. köv.)

Iskola Alapítvány – Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școala – BCU Cluj-Napoca.

Valótlanság az is, mintha a képviselőválasztást intéző központi bizottságba jobbára mind magyarok választattak volna be. Mert ebben a vegyes kerületben, hol a Gazetta értesitője szerint a magyar faj — Sic! — az oláh nemzetnek egy reggelire sem volna elég, mely badar beszédjét — boszankodás helyett — legjobb, ha lenevetjük a — tizenhat tagból álló választmányban 5 magyar, 1 szász, és 10 román van.

És az a békés hangulat, mely itt a vidéken a szájaskodók elnémulása folytán naponta tért foglal — bármi rózsaszinü szemüvegen nézzen is a Gazetta értesitője reméljük és hisszük, miként a legkedvezőbb eredményt fogja előidézni; a mennyiben a leendő képviselő, bármi nyelven mondja is ki a hon szent nevét az alkotmánynak, állami rendnek, törvénynek, a magyar korona integritásának tántorithatlan hive és őre leend.

Erre törekedjenek román testvéreink karöltve Fogaras más ajku polgáraival, emelkedésére hazánknak, állandó nyugalmára, jólétére a vidéknek. A nép ezt várja önöktől; mert ennek a végtelen becsületességü népnek szántó ekéje és műhelye mellett nyugalomra és békére van égető szüksége. Ne mérgezzék önök untalan e népnek ártatlan kedélyét, hiszen a törvény és alkotmány vértje alatt mindnyájunk előtt egy és ugyanazon szent czél áll: nagygyá tenni e hont, a melyen kivül nincs számunkra hely, s a hol nekünk, ha áld, ha ver a sors keze: élnünk, halnunk kell. □

Sz-Udvarhely, 1875. jan. 20-án
(Kaszinó-bál.)

Ezelőtt négy nappal tartatott meg kaszinó egyletünk bálja, melynek határnapja már jóelőre, a mint azt t. szerkesztő ur is lapjában közzétenni szives volt, folyó hó 16-ára volt kitüzve. Daczára a helyben és vidékre nagy számmal szétküldött meghivóknak, daczára a kaszinó választmánya által táplált azon reménynek, hogy a város müveltebb köreinek s köztük legalább a kaszinó jelenlegi tagjainak pártoló részvéte mellett, az egylet hiányos pénztára nehány frtnyi gyarapodást nyerend: kaszinó bálunk ezuttal gyéren volt látogatva, s onnan igen számosan hiányoztak azok közül, kiket mi társadalmi, vagy hivatalos állásuknál fogva, ily helyeken irányadókul szeretnénk látni.

Távol legyen tőlünk, hogy bárkire nézve is, egy tánczvigalomban való megjelenést kötelezőnek tartsunk, s e részben jogot formálni merészkedjünk, azonban legalább e speciális esetben, mégis szabadjon feltünőnek találni azt, hogy például a szék tiszti kara, a reáltanoda tanári testülete (az igazgatót kivéve mind csupa fiatal bálképes ember) az egész adóhivatal s a helybeli törvényszék és járásbiróság ifjabb nemzedéke, kaszinó bálunkból teljesen hiányzott. Ez az esetlegességek összetalálkozásának kissé ecclatáns példája ugyan, hanem örüljünk legalább azon, hogy ebben az országos krachnak, az általános pénztelenségnek igen kevés része lehetett, mert hisz vendéglőink, melyeknek száma városunk csekély terjedelméhez képest valóban szerfölött nagy, e nap éjjelén is zsufolva voltak, s nem egyben az uribb tanyák közül is hajnalig folyt a dáridó. E körülmény meglehetős világosan tanusitja azt, hogy a kaszinó-bál silányságának előidézésében nagyobb része volt a részvétlenségnek, a választékosabb társasági összejövetelek megvetésének, s némely oldalról tán még a károrvendő irigységnek is, mint a nyomasztó pénzviszonyoknak. A kaszinó 3 frt. nehány krajczárnyi deficitjét, ugy hiszem a többiek után szintén kiheveri, s hogy a kis csalódással tapasztalatának tárháza ujra gazdagodott, az viszonyaink között meglepő nem lehet.

A mi a lefolyt tánczvigalmat illeti, ez a mily egyszerü, ép oly csinos, kedélyes és házias volt, s közvetlen tapasztalásunk után mondhatjuk, hogy az abban részt vett hölgyek és ifjaknak panaszra okuk alig lehet, miután egy kevéssé zsufolt bálban mindég jobban és többet lehet tánczolni, a tánczos ifjaknál pedig ez a fődolog.

Déva, 1875. jan. 20.
(Hunyadmegyei tanügyi viszonyok.)

— Hunyadmegye iskola-tanácsa a közelebbi megyei bizottmányi gyülésben ujból megválasztatván, tanfelügyelő Réthy Lajos ur által folyó hó 18-án az időközben felmerült tanügyek elintézése végett alakuló gyülésre hivattunk egybe.

A közérdekeltségnek indoka, mely a gyülés folyamán mutatkozott, legfőképen abban nyilvánult, hogy a beválasztott tagok nagyobbára a megye értelmiségéből s kevés kivétellel olyanokból állittatott egybe, a kik a tanügyekbe eddig is kisebb vagy nagyobb mértékben befolytak.

Tanfelügyelő ur d. u. 3 órakor rövid, de velős beszéddel a gyülést megnyitván, a szokott megalakulás és hitletétel után felsorolá, hány és minő oskolák állittattak fel megyénkben rövid idei itt működése alatt.

Hogy rövid idő alatt is lelkiismeretes készséggel s szilárd akarattal mit lehet megtenni azt a közérdeklődés teljesleg bebizonyitá, mert a mig 1868-tól 1873-ig évig, tehát szinte 6 év alatt megyénk területén alig négy, részint állami, részint községi oskola állittatott fel, a közérdeklődés két évi működésének sikere folytán ma már 23 iskolával rendelkezünk; felállittatott nevezetesen s ez idő alatt működásbe hozatott Berekszó, Puj, Bácsi, Szálláspataka, Nagy-Pestény, Petrosény, Lónyai-bánya, községekben állami, és Livádia, Borbátviz, M.-Solymos, Bosorod, Kitid, Zejkfalva, Ganczaga, Jovalcsel, Pokolvalcsel, Kis-Oklos, O-Brettye, Baczalár, Strigy-Plop, Strigy-Szt.-György, Kovzágy és Mácso községekben, községi iskola, s ezeken kivül a megnyitás ideje kezdésénél áll a v.-hunyadi állami oskola.

A jutalmat ez eredményért első sorban mindenesetre a vezető tapintatos s kitartó működése igényli, de abból nem vélek levonni semmit az által, ha a megye iskola tanácsosai s nevezetesen a különben is arra hivatott járási szolgabiráknak az ügy körül tanusitott buzgalmát felemlitem, s itt legyen szabad ez alkalommal a kitidijárás szolgabirája Bágya Zsigmondról megemlékeznem, kinek 24 községből álló járásában a mult évig egyetlen egy iskola sem volt, de ő a tanfelügyelővel faluról-falura járt, rábeszélő tehetsége, helyismeret s népszerüsége minden erejét felhasználva, a községeket kettőn-hármanként egy-egy iskola felállitására az iskola alap csoportositására és jövedelem szerzésére.

Érdemének főrésze azonban abban áll, hogy ezen egészen iskolátlan vidéken nem lehetvén a törvényt megértetni s végrehajtását intézni tudó iskolaszékeket szervezni, ő maga végzi valamenynyi iskola szék helyett a teendőket s valóban atyja a kerületében levő 13 iskolának.

Annál nemesebb és elősmerésre méltóbb buzgalom ez, mert Bágya egyike a vármegye legfüggetlenebb vagyonok birtokosainak, s szolgálatát tisztán ügyszeretetből, s magasabb nemü ambiti óból teljesiti.

Egy tanácsos.

Magyar lapok szemléje.

A „Reform“ szerint a közlekedési ministeriumban terveznek. Zichy minister buzgósága ellen semmi kifogása s jóakaratu igyekezetét elismeri. Ha azonban Zichy grófnak érzéke van a helyzet követelményei iránt, az uralkodó áramlatnak megfelelőleg „konzervativ közlekedési politikát“ követ, azaz, beéri a dicsőséggel, melyet a „liberalis aera“ vasuti üzleteinek lebonyolitása számára hozhat, s nem ragadtatja el magát a „nagy“ tervek káprázatos, sokaknak „érdekes,“ de a hazára nézve veszedelmes mezejére. Megmondja nyiltan, hogy nem tartja időszerünek a dunántuli vasutaknak magában véve igenis kivánatos egyesitését, a zimony-budapesti vonalnak pedig a Duna jobb partján épitését egyenesen károsnak, az ország és a főváros kereskedelmi érdekei ellen intézett merényletnek tartja.

A „Pesti Napló“ a budapesti-zimonyi vasut jelentőségéről ir. A nagy nemzetközi forgalom Törökország, egyátalában a kelet és nyugot között természetszerüleg erre venné utját; a stratégiai jelentőséget nem helyezi ugyan első sórba, de a közelebbi napok hirei Montenegróból és Törökországból, ujra felélesztették ezen vasutnak katonai szempontból való nagy szerepét; Budapestnek a közlekedés decentralisatiója folytán meghanyatlott kereskedelme egyedül ezen vasut által nyerhetné vissza erejét és indulhatna virágzásnak; az ezen vasuton érkező szállitmány nagy része további folyamában táplálhatná a magyar állami vasutak északi vonalait; és ugyancsak a pest-zimonyi vonal meghozná egy nagy és gazdag, de közledési eszközökben szepény területnek a könnyitett s communicatió áldásait.

A „Hon“ folyamatban látja a választók összeirását, mely annyi akadályba ütközik, oly sok nehézséggel jár, hogy nem csuda, ha ugy a választók, mint az összeiró-küldöttségek teljes zavarban, sőt aggadalomban vannak kimenetele iránt. A zavart okozza az adófizetés feltétele; az adókönyvek rendetlensége, a feltétel gyanánt tekintendő adóösszeg kiszámitása stb. Constatálja, hogy a választók száma tetemesen apad, némely helyen már most is 40 százalék apadás is mutatkozik.

Az „Elenör“ a pénzügyi bizottság jelentését, valamelyik hirlapi czikk másolatának tartja. Nagy tervei, javaslatai annyiból állanak, hogy utal a központi igazgatás terén a lótenyész-intézeteknél, az államjavak kezelésénél, s az igazságügyi tárczánál eszközölhető törlésekre. A bizottság irtódzótt az erősebb actió és munkaprogramtól. A jelentés pislákoló mécse mellett nem botorkázik ki az ország semerre, legfőlebb félre megy, annak bizonyságául, hogy a „Deákpártra még egy nevezetes feladat vár“ — elkotródni. Ez az utolsó és egyetlen feladat, melylyel a hazát lekötelezhetik — A kivánság maga az „Ellenőrre“ és a pártjára nézve nem rosz, de ez úton a hazát alig kötelezhetjük le, mert az elkotródásról szó sem lehet!

A „M. Ujság“ ugy találja, hogy ha az osztrák kormány pénzmüveleteken töri a fejét, akkor még inkább rá van szorulva a magyar kormány, hogy Magyarország rovására szintén nagyszerü adósságot létesitsen. Az új kölcsönök szükségességét látja; de a lehetőség hozzá még nincs, és akkor lesz meg, midőn Magyarország államháztartása nem a közösügyes alapra, hanem az önállóság, önsegély, önerőkifejtés alapjára lesz fektetve, a midőn aztán végre megerősödhetünk az államháztartás terheinek elbirására.

A „M. Politika“ főbb vonásokban rajzolja, mit kell jövőre tennünk. Keresztül kell vinni a reformot, magán a központi kormányzaton, ujra kell szervezni a megyéket területileg s politikailag, reformálni kell az igazságszolgáltatást; le kell szállitani a képviselők számát; megtakaritásokat kell tenni a hadseregnél, de különösen a honvédség leszállitása s reorganisatioja által, be kell szüntetni egyidőre a halasztható beruházásokat; és mindezen intézkedéseknek koronája legyen, egy egészségesebb közgazdasági politika.

A „Nemzeti Hirlap“ buzdit, hogy legyünk készen az ujabban készülő s bizonyosan bekövetkező ujabb elemi csapásra. Azon nézetben van, hogy egy ujabb s talán nagyszerü tavaszi áradásnak nézünk elébe. Tanácsosnak és szükségesnek tartja, hogy fogjunk hozzá a munkához, midőn még van időnk, hogy a veszélynek elkészülve nézzünk elébe.

Román lapok szemléje.

A „Gazetta“ azt irja, hogy ha az ezelőtt 50 évvel élt hátszegi vicárius most élne s látná az emberek hóbortjait, megint megesküdnék fehér szakálára, hogy „a világot a tolvajok kezére játszodják.“ S ha ez öreg megérte volna 1848-at, hogy lássa mint gyilkolták meg Kolozsvártt Betraneanu és Simonies klerikusokat oct. 3-án Turcu Vasiliet, e 68 éves esperest oct. 23-án s M.-Vásárhelytt Popu Vasiliu clericust s ezzel mint borzolták lángba az országot! (Májusig, mint a „Gaz.“ emliti. a kolozsváriak még más 25 románt is megöltek, kik közt három lelkész is volt: a 64 éves Popu Mihály, az 52 éves Popoviciu Vasiliu s a 48 éves Móra István). Ez emberek — mint folytatja — mai napság többet követnek el, mint 1848-ban. Az összes magyar politikai hirlapok szerinte az országot a polgári háboruba sodorják, a nem politikai hirlapok pedig erre az utat készitik elő. Ugy találja, hogy a „Reform“ a nemzetiségeket ha tehetné, egy kalán vizbe belefojlaná s egyátalában Erdélylyel ugy bánnak a magyarországiak, mintha karddal hóditották volna meg.

Bevalloták ezt — állitása szerint — az ő renegátjai is, kik kinyilatkoztatták, hogy Erdélylyel a Schmerling értelmében járnak el. S kérdi, tudják-e, kik a magyarhirlapoknál s különösen a „Reform“-nál e dühös munkatársak? Egy része olyan uj módi renegát, ki szégyenli saját családi nevét s decretum által megváltoztatja; ilyenek Rákosi (előbb Kremser), Dóczi (Dux Csehországból), Örlősz (Müller), Palóczy (Pollak), a „Pesti Napló“ és „Lloyd“-nál Falk Miksa, a „Hon“-nál Horn Ede (izraelita) és még sok száz. Ime a magyarok egyik ugy, mint a másik Scithiából kikerülve, kik a román nemzet rabszolgaságát kérik a pesti hirlapok utján. A kolozsvári hirlapok munkatársai is renegatok, szászok, örmények, izraeliták. Ezek verekednek a nemzetiségekkel más parancsára pénzért. Azt hiszi, hogy mig ég és föld lesz, senki ezektől meg nem ijed. Egyet azonban reméli, hogy elérnek s ez az: hogy a német megint elfog jönni kibékiteni s a magyar hivatkozni fog „császár ő felségére.“

Az „Albina“ egyik közelebbi számában Babesiu ur vezérczikkezik. Az „Albina“ programmja — ugymond — kibékitése a multnak — a jelen és jövővel, — kibékitése a felsőbbeknek a mindig elnyomottakkal, kibékitni az uralkodást a 3 millió román fejlődése s létokainak feltételeivel, kibékitni a magyar elem képviselőit a román elem képviselőivel, kibékitni az előhaladás és modern czivilisatio postulatumait, a haza s ennek alkotmányával, melyet csak egy osztály, egy törpe kisebbség alkotott s zsákmányolt ki irgalmatlanul. S mindezt az „Albina“ barátságos uton, összeütközés, vérfolyás és revolutió nélkül akarta elérni.

Ki az ügymenetet figyelemmel vizsgálja, meggyőződhetik, hogy az „Albina“ küzdelmei nemcsak meddők voltak, hanem ép az ellenkezőt eredményezték, t. i. a makacsságot, az elkeseredést még növelték. Ily körülmények közt az „Albina“ nem reméli, hogy tovább is sikeresen működjék. Ugyanazért ez évet küzdelmei utolsó éve gyanánt tekinti s azután mossa kezeit s nyugalomba lépve, átengedi másnak a nemzet vezetését, mert mig a dolgok igy állnak, a nemzet érdekében bármely kisérletet haszontalan, sőt károsnak tart, mert ezen állapot mindinkább az elidegenedés s keserüségre vezet s mindinkább taszit az őrvény felé!

A mint most vagyunk, azt hiszük, egyenesen szemközt állunk a következő alternativával, vagy a hatalom barbár, brutális követelései előtt meghajlunk, az-az: közállami s nemzeti létünk s fejlődésünk feltételeiről lemondunk, vagy azt tegyük, mit hasonló körülmények közt magok a magyar urak mindig tettek, t. i.: keressünk bárhol szövetségeseket, államunknak bár ellenségeivel is szövetkezzünk, komplottirozzunk és konspiráljunk, maga a fizikai ellenállásra is.

Igen! e volna az alternativa, mely elé jutottunk, ha a jelen állapot még soká igy tartana. De hála az égi atyának, ezt ma már senki se hiszi, sőt avatottak azt hiszik, hogy az 1875-év folyamában okvetlen rendszerváltozás fog bekövetkezni — az ország s népeinek megmentésére.

Az „Albina“ szerepe tehát ennyiben lejárt. Ugy lehet, jöni fognak más emberek, kik vagy kapitulálnak, vagy learatják majd a nehéz küzdelmek gyümölcsét, mig a fizikai ellenállás ideje bekövetkezik, más elvekkel s erélyesebb politikát folytatnak. Aláirva: Babesiu.

KÜLFÖLD.

Kolozsvártt, 1875. jan. 23.

Az „Agramer Zeitung“ legutóbb érkezett száma a következő sürgönyt közli.

Zara, jan. 20. Miklós fejedelem az összes montenegróiakat fegyverre hivja. A hadüzenet okvetlenül megtörténik. Az izgatottság roppant.

Az osztrák reichsrath képviselőháza egy havi szünetelés után tegnap tartotta első ülését, melyen rövid elnöki beszéd s számos bejelentés után az ó-cseh képviselők ismeretes nyilatkozatát is felolvasták. A memorandum igen terjedelmes s hivatkozva a régi hagyományokra, azt állitja, hogy a reichsrath, az alkotmány, a direct választó rendszer stb. Csehországban jogérvényenyel nem birnak s igy a cseh képviselők követi széküket el nem foglalhatják. — Ez okmányra nézve elnök kijelenti hogy szükségesnek tartá felolvasását, mert az ő felszólitására ad választ A házhoz csak azon kérdés eldöntése tartozik: jogosult-e a képviselők távolmaradása vagy nem. A memorandum egyéb tartalmának megvitatása nem ide tartozik; az alkotmány jogérvényére a házban vita tárgya nem lehet (élénk tetszés.) Azon kérdést intézi tehát a házhoz, indokolták-e a cseh képviselők elmaradásukat vagy nem Dr. Prazak azt inditványozza, hogy a memorandum véleményadás végett a házszabálybizottságához utasittassék. Rövid vita után a ház kijelenti, hogy az ó-cseh képviselők elmaradása nem jogosult, minél fogva mandatumaik megszünteknek nyilvánittatnak.

Elnök jelenti továbbá, hogy három fiatal-cseh képviselő külön felelt a hozzájuk intézett felhivásra. Azt mondják, hogy nézetük szerint az ország határain kivül működő képviselőtestületben csak ugy jelenhetnek meg, ha arra őket a cseh országgyülés felhatalmazza s ha biztositást nyernek az iránt, hogy ez által a cseh nép életérdekei nem csorbulnak. E biztositást ez idő szerint nem nyerték s igy nem jelenhetnek meg a reichsrathban. Erre a ház az ő mandatumaikat is megszünteknek nyilvánitja.

Azután a cseh választókerületek módositására vonatkozó törvényjavaslat második olvasása kezdődött. Az előadó felszólalása után Hohenwarth gróf azt mondja, hogy ő és pártja, minthogy a direct választásokat egyátalán ellenzik, a javaslat tárgyalásában részt nem vehet. Ennek folytán a „jogi“ párt eltávozott az ülésteremből.

A franczia nemzetgyülés egy távirat szerint tegnapelőtt kezdte meg az alkotmánytörvények tárgyalását. A monárchisták pénteken inditványozták a vita megkezdését, de a többség a mellett volt, hogy már csütörtökön meginduljon a tárgyalás.

Az Ofenheim-pör első általánosabb jelentőségü hatása Bukurestben nyilvánul. Mavrogeni Péter román pénzügyminister leköszönt, állitólag azért, hogy annál szabadabban nyilatkozhassék azon vádakról, melyek a pőr folyamában ő ellene fölmerültek.

Matskási Pál.

Született 1817-ben, meghalt 1875. jan. 22-dikén.

Kolozsmegye köztisztelet- és szeretetben álló alispánja, mint lapunk legutóbbi számában is röviden jeleztük, jobb létre szenderült. Egy tiszta, hazafias jellem veszett el ő benne, kinek fényes multja megérdemli, hogy olvasóinkkal is röviden megismertessük:

Tinkovai Matskási Pál, Kolozsmegye már néhai alispánja, született 1817-ben. Tanulmányait a kolozsvári rom. cath. lyceumban végezvén, az akkori idők szokásaihoz képest feleskűdt a marosvásárhelyi királyi táblához. Atyja, a ki már akkor Kolozsvármegye administratora volt, kerülendő a nepotismus vádját, ellenezte, hogy fia megyei szolgálatba lépjen. Ez okból is, és, mert hajlamaival is megegyezett, falura vonult és gazdálkodással foglalkozott.

Az 1848-diki zavarok őt is a haza védői közze szólitották s mint a kolozsvári lovas csapat kapitánya vett részt a dalmi harczokban, míg nem egy szerencsétlen esés következtében gyógyulás végett kényszerült a csatatért elhagyni.

A forradalom legyőzetése után, mint másokkal ő is kényszerült otthonját elhagyva, menekülni a hatalom üldözése elől. De ügyes helyzetét is arra tudta felhasználni, hogy hazai sorsu honfitársain segitsen. Ő ugyanis innen neje magyarországi birtokára vonult, ott számos menekült honfiakkal osztotta meg hajlékát és kenyerét, a miért elfogatván, Kassán bebörtönöztetett.

1861-ben, midőn az alkotmányos élet első rövid felpezsdülése bekövetkezett, a megye közbizalma őt a főbirói székbe ültette, mytől 1862 ben többi tisztttársaival minden hazafias nélkül megvált.

1867-ben az előbbi rövid szolgálatával kiérdemelt közbizalom ujra a főbirói székbe ültette s a vármegyék 1872-dik évi ujjászervezése alkalmával a közszeretet és bizalom hadmadszor is a megye első tisztviselőjévé tette, megválasztván őt alispánnak. Közszolgálata egész ideje alatt nyilvános pályája a megye fiai és tisztviselő társai általános szeretete és ragaszkodása kisérte, a mit teljesen kiérdemelt ernyedetlen buzgalma, szelid, de határozott magatartása és elkötelező módorával.

Hibás szók és szólások javitása.

A „Magyar Nyelvőr“-ből.

Közöltük már a hibás szók és szólások javitására az akadémiai körben tartott első tanácskozmány megállapodásának nagyobb részét. Itt közöljük most az utolsó részt is:

Raktár.

Helytelenségét a rakpart-nál mutattuk ki, kükönben sem volt szükség megalkotására, ert már a legrégibb irodalomban meg volt jó aequivalense, a tárház.

Minthogy azonban a „promptuarium, magazin“ megfelelőjének az ujabb irodalom a különben kifogás alá nem eső tár szót fogadta el, (fegyver-tár, könyv-tár, levél-tár, pénz-tár, ó-tár,) a tanácskozmánynak e ténynyel számolnia kellett; a tár szót tehát e functiójában meghagyandónak tartja, azonkivül pedig a raktár helyébe is elfogadandónak ajánlja. E szerint

1. Tár a neve minden oly helyiségnek, melyben gazdasági, kereskedelmi stb. czikkek és eszközök tartatnak; a jelzőt hozzá tett részszetesen az eszközök minősége és faja határozza meg; pl. magtár, vászontár, fejérnemű tár, óratár, ékszertár, papirostár, stb.

2. A kereskedelmi világban a „magazin“ azon helyiséget is jelöli, hová a tartalékkező czikkeket, s e mellett egyéb ideiglenes használatu vagy már elhasznált eszközöket tartanak. E helyiségnek nevezetére ajánljuk a forgalomból kiment tárház szót.

Idény.

Mint látható, az idény ny képzővel az ő szóból van alkotva. A kik az ny-nyel való kezdést megkezdték, mint a legtöbb esetben, ugy ebben is a puszta találomra épitettek; látták, hogy van kemény, sovány, ráfogták tehát, hogy lehet szerény, korány stb. Azzal, hogy keme a tő, vagy keme, kemé, vagy talán egyik sem, azzal édes keveset törődtek; elég az hozzá, azt tartották, hogy rimet képezzen egy pár szót. Igy szülemlettek meg a „komor, bokor, gödör“ rimjére az or, ör, a „fukar, eger (egér)“ kére az ar, er stb. nem ismert képzők. E szerint a „paraszt, malaszt, kereszt“ is analogiát nyuhatnának egy aszt, eszt képző megteremtésére. Hogy ilyen, csupán csak sejtelemre épitett eljárás, mennyi hibásat alkothat, bizonyitja a magyar nyelvujitás, s bizonyitja az idény ő és társai. Nem tagadhatni ugyan, a mint az összehasonlitás utóbb felvilágositotta, hogy vannak szavaink, a melyek deminutiv ny képzővel vannak képezve; de erről ujitóink vajmi keveset tudtak, s csak is sejtelem után indultak; a sejtelem pedig tudvalevőleg nem tudomány. Ez a később földeritett ny azonban ma már teljesen megmerevült, meghalt, s mint ilyen, egészen alkalmatlan bármi functió teljesitésére is. Holt képzővel többé nem képezhetni szavakat. E tételt a nyelvtudomány mint többé vitatás alá sem eshetőt, végkép eldöntötte.

Az idény (saison) helyébe az általános jelentésü idő, továbbá szak, időszak, s a régi s egyszersmind tájdivatos ivad vagy évad ajánlattatnak. A három első ellen különösen volt a kifogás, hogy részben genericus jelentésüek (idő: zeit), részben pedig más fogalmak kifejezésére levén lefoglalva szak: fach, időszak zeitperiode), elfogadásuk némileg a szabatosság kárával járna; a nyelv pedig, a mint általánosan ismeretes, e kellék kifejlesztésére hathatósan törekszik. Ehhez járul, hogy ez egyáltalában nem, vagy csak kevéssé ismert szavak épen ismeretlen jelentésüknél fogva, a legalkalmasabbak valamely uj fogalom kifejezésére. Ennélfogva a saison magyar aequivalenseül a ivad szó ajánltatik, mint a saisonnak jelentésileg teljesen fedező kifejezője. E szó előkerül párszor a régi nyelv emlékekben, azonkivül

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

még n g is él Komárom megyében és Szeged vidéké e kifejezsekben: „erdőirtás ivadán, gyapju irás ivadán, éjszakának ivadán.“

Vigarda. Szálloda.

I nem mondjnk is, mindenki tudja, hogy a da d a nyelvujitás szerint helynévképző. Hogyan termett meg, melyik szó (mert szókról alig beszélhetünk) volt a mintája, a melyből lesz rmaztatták, azt csak sejteni, de biztósan tudi nem lehet; elég az hozzá, hogy itt van, eriőlött divatos s oly terjedőben van, hogy nsokára minden egyéb helynév-jelentő szót ki észül szoritani a forgalomból: a mint ezt több közt az a város is bizonyitja, a melyben az olvasó kört“ immár társalgdá-nak nevezik.

Nagyon messze vezetne, de különben sem tartozik ránk annak kimutatása, hogy helynévjelelő d de képzőt, a mely per eminentiam ezt a fnctiót végezné, a magyar nyelv egyáltalába nem ismer; ezt tenni azoknak lesz a kötelessgük, a kik ezt a koholmányt védelmük al veszik. Mi annyit állitunk, s ezt teljes biz sággal, hogy a da de képzővel alkotott szó kivétel nélkül mind helytelenek.

Hgy minő eszközöket használ nyelvünk a hely fejezésére, annak kimutatását más alkalomra hagyjuk annál inkább, mert a czimbeli kétszó pótlására nincs is szükség uj kifejezésel választására; csupán azokat kell elfogadnunl a melyeket egyrészben a köznyelv régtől fva használ. E két szó a vigadó és fogadó.

Eszerint redoute: vigadó; a redoute bérlője viglós; hotel: fogadó, hoteliér: fogadós. Ezekkel kapcsolatban fölemlitjük a következőket is, melyek szintén járatosak; restauration: vendégl restaurateur: vendéglős; herberge: szálló.

A első népbank Erdélyben.

(Folytatása és vége.)

A mindjárt beterjesztendő pénztárnoki számadá szerént egyletünk a múlt év végéig 3868 f 50 krt forgatatott tagjai között. E magába véve csekély összeggel alig hiszi az ngygyel meretlen, mennyi jót eszközöltünk menynyi vaki szükségen segitettünk. Csak a jelen pillaatban is 140 egyleti tag élvezi a 8%-os kölcsönt kiknek nehéz munkájával szerzett vagyona utn — e bank hiányában, — ki tudja minő sas körnk ólálkodnának! A lefolyt 1874-ben pedig 17 tagtársnak adtunk 20—50 frtig terjedő s hónapról ujabb négy hónapra meghnyujtan kölcsönt. Tagadhatatlan, hogy a kölcsönösszg mekkoraságát illetőleg szűk korlátok között mozgtunk. Tőkénk is aránylag lassan gyarapodott. De ez egyfelől a kezdetleges állapotnak más felől pedig az általános ipar- és gazdaság hanyatlásának, a nyomoruságos esztendőnek általános szegénységnek tulajdonitandó. S e tekintetben egyletünk nem a legszerencsésebb időben inditotta meg munkásságát. De hogy arra éppen ez időben volt legégetőbb szükség, azt önök mindnyájan belátják, s engedjék innem, hogy annak előhaladásán teljes erővel is fognak munkálni. A tisztviselők buzgóságát s önzetlenségét önök joga megitélni.

A tartalék-alap ez évben 100 forintra emelkedt.

E ár év alatt azonban, ugy vélekedem — az életrvalóság tűzpróbáját meg is állottuk — s munkás gunkat jövőre mind nagyobb mérvben fejthetjü ki. Választmányunk a tőkegyarapodásához nérve, már is inditattva érzi magát ajánlani közgyülésnek, hogy a kölcsönösszeg mekkoraigát ez évre 20—100 frtban határozza meg betételek arányában, miről mindjárt esz alkanunk véleményüket meghallgatni.

A ni a tagok pontosságát illeti kötelességeik teesitésében, erre nézve ismét szolgálnak az adatok. A kölcsön behajtásáért csuán két esetben voltunk kénytelenek a törvény segélyéhe folyamodni. Végrehajtás azonban törény erevel egyetlen esetben sem vált szükgessé. kezesek jótállását pedig csupán jenleg ke két tagtárssal szembe igénybe venni. társasnak tehát elveszett vagy veszendőn lévő agyona teljeséggel nincsen. A mint onban tőke és kölcsönösszeg nevekedik, a lasztmány felelőssége is és az ebből folyó igorusá a kezesek elfogadhatóságának megrálásán. És e helyen legyen szabad a t. lasztmány figyelmét felhivnom azon körülényre, ogy a tagok növekedő számával és a te arányában növekedő forgalommal a heti nap hivatalos ügykezelésnél tetemesen rekedika tisztviselők munkája s ebből kifolag szadjon kérnem, hogy mint egyletünk gbizotti, sziveskedjenek e folyamatban lévő tendőbi szives működésekkel nekünk segitget nyujani s az egyleti vagyon kezelésében enőrköd i.

A i a betételek pontos teljesitését illeti ben a kintetben a lefolyt évről 43-an vant tetens hátralékban; mire nézve a választmnynak intén leend előterjesztése. A betételek ntos teesitése nemcsak a tagok saját érdekéi kivártos, de az ügykezelés könnyitésére is konyo hatna. A takarékosság elve különben csak a pontosság által nyert teljes kiegészitést.

És most tisztelt közgyülés, menjünk az előterjesztendő napirendre. Tanácskozzanak higgadtan. Hozzanak bölcs határozatokat. Vizsgálják meg szigoruan a számadást Adjanak a tisztviselőkbe ujabb buzgóságot saját példájukkal. S vigyék magukkal innen és terjeszszék mentől nagyobb körben azon meggyőződést, hogy egyletünk fennállása, gyarapodása közszükség, jótéteménys városunk és vidékünk polgárságának hovatovább mind nagyobb mérvben áldásává válik. A mi az én kicsinységemet illeti mindenkor és minden erőmmel rajta leszek, hogy ugy legyen!

Ezzel a „sz.-kereszturi népbank“ második évi közgyülését megnyitottnak nyilvánitom.

Székely Kerosztur, 1875. jan. 17

Kozma Ferencz,
elnök.

A „KELET“ magán-távirata.

Feladatott Buda Pesten jan. 23. 10. ó. 20 p. d. e.
Érkezett, jan 23 10 ó. 40 p. d. e.

A török-montenegrói viszály kiegyenlittetett. A porta elállt követelésétől, hogy ez esetben részes Montenegróiak török törvényszékek elé állitassanak. A nagyvezir leköszönend.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, jan. 23. 1875.

— **A „M. Polgár“**-nak Mátrai Béla ur ellen intézett nemtelen piszkolódásaira szinházunk t. intendánsa a következő levélben válaszol: A „M. Polgár“ szerkesztője tekintetes K. Papp Miklós urnak helytt. Tisztelt szerkesztő ur! Becses lapja közelebbi számaiban ugy tünteti fel ön Mátrai Béla urat, mint a ki magát beh zelegte, becsempészte a művezetőségbe. Nem tudom, minő informátiók alapján tehette ön e nyilatkozatot, de tartozom az igazságnak, tartozom a méltányosságnak, kijelentésével annak, hogy e vád Mátrai urat teljességgel nem illeti, mert ő a művezetőséget nem kérte, nem kereste, hanem annak elvállalására legjobb meggyőződésemnél fogva magam kértem fel, s választásomat ez ideig nem is volt okom megbánni, mert feladatát ugy teljesitette, hogy iránta tanusitott bizalmamat teljesen igazoltnak találom. Intézkedéseimért a felelősséget mindég elvállalom, azok helyessége felől itélni: a közvélemény feladata. Kolozsvártt, január 23-án 1875. teljes tisztelettel Korbuly Bogdán.

— **A megye házán** gyászlobogó leng. Kolozsmegyének halottja van: Macskásy Pál derék alispánjában, kinek életéről lapunk mai számában más helyen emlékezünk meg; itt csak felemlitjük, hogy a megye tisztviselő kara is külön jelentésben adott kifejezést megilletődésének. A családi gyászjelent s igy szól. Már özv. tinkovai Matskási Pálné, született daraskóczi Morvai Mária ugy saját, gyermekei: Matskási Károlina és férje fogarasi Lészai Gyula, Matskási Gábor és Pál; ugy az elhunytnak testvérei: tinkovi Matskási Ferencz, neje gróf Grundemann Julia és gyermekei; tinkovai Matskási Rozália, tinkovai Matskási Antal, tinkovai Matskási Klára és férje szárhegyi gróf Lázár Miklós és számos rokonok nevében szomoruan jelenti mélyen szeretett férje, illetőleg attjuk, testvérök, ipja, sógoruk és nagybátyjok tinkovai id. Matskási Pál Kolozsmegye alispánjának hosszas betegeskedés után, tüdőszélhűdés következtében élete 58-ik, boldog házasságuk 28-ik évében folyó hó 22-én d. u. 2 órakor Kolozsvárt történt gyászos kimultát. Földi részei e hó 24-én d. u. 4 órakor kül-monostorutczai házánál a r. c szertartás szerint beszenteltetvén, a Pappfalvi családi sirboltba fognak örök nyugalomra elhelyeztetni, halhatatlan lelkéért pedig e hó 26-án d. e. 10 órakor a kegyesrendiek templomában engesztelő áldozatok a Mindenek Urának bemutattatni. Kolozsvártt, 1875, január hó 22-én.

— **Szinházunkban** tegnapelőtt a „Sevillai borbély“ adatott közepes számu közönség előtt. A rendezőség helyesen cselekedett, hogy e szép dallamu bohózatot fejujitotta. Többet ér az sok felkapott uj szellemi monstrumnál. G. Almaviva szerepét Fekete Ignácz vitte, kinek ez estéli énekéről és játékáról jobb szeretnénk nem szólani. Hangját mintha teljesen elveszitette volna, játékán pedig erőltetettség, kedvetlenség látszott. Bodorfi, mint mindig, ugy most is hatással szerepelt s hajlott kora daczára ritka elevenséggel személyesité a pajkos Figarót, Gerecsnéről csak ismételnünk kellene dicséreteinket, ha énekéről bővebben akarnánk szólani. Marczel mellett még csak Vidort emeljük ki, kinek sokoldalu alakitó tehetsége ez alkalommal is fényes sikert aratott. A közönség alig hitt szemének, hogy a csikós és az aszott zenetanitó kiváló humorral kidolgozott meglepő alakja egy személy volna. Tegnap „Angelo Padua zsarnoka“ adatott egy tulzott drámai hatásvadászatáról ismeretes émelygős darab, melyet sem a közönség nem méltatott figyelemre, sem a szereplők nem játszták illő gonddal; a nyelvbotlások még első rangu szereplőknél is gyakorta előfordultak, mit mi csak a szerep nem tudásának tudhatunk be. Különösen Szentgyörgyi szerzett magának ez este érdemet e téren. Némethy Irma Tisbét játszta, helyen-helyen közvetlenséggel, általán pedig kikeresett és megszokott drámai üres pathossal. Boér Emma több sikert mutatott fel, de nem eleget, Szacsvai pedig egy pár részletben kedve szerint kikiabálta, magát, erős meggyőződése lehet, hogy ezzel is lehet hatni. Mátraitól pedig Homodeit nagyobb kedvvel is láttuk személyesiteni. Az inscenirozásban a rendezőség azon hibát követte el, hogy Paduát a Vezuv és a tenger közelébe költöztette, holott nehány mértföldet tevő kakas lépésnyire távol esik mind a kettőtől.

— **Eibenschütz Mari** szinházunk köztiszteletben álló müvésznője a jövő hónap első napjaiban még egyszer fellép „A Csók“-ban. Ez előadás a müvésznő jutalomjátéka és tájdalom betegsége folytán ez alkalommal bucsufellépte lesz. Reméljük csak rövid időre fog szólni a bucsu s nemsokára ismét ott látjuk őt, hol annyi kiérdemelt, őszinte tapsokat aratott. A müvésznő számára — mint halljuk — nagy számu tisztelői e fellépésére kedves meglepetést készitnek elő.

— **A helybeli** iparos egylet javára 1875. január 30-án a város vigarda termében tartandó zártkörü tánczestélyre a rendező bizottmány a t. közönséget azon nemes reménynyel hivja meg, hogy ismert áldozatkészségével e nemes czélt előmozditandja. A választmány következőleg alakult meg: Elnök Debreczeni Balázs, bizottsági tagok: Szabó Károly, Kerekes Márton, Akeszman Samu, Becsei Hugó, Dalchau Frigyes, Balla László, Böckel Károly, Nyárádi Lajos, Farkas Antal, Horváth Elek, Kolészár János, Szucsáki Imre, Beddi István, Bak Lajos, Rignáth Sándor, Ferenczi Ignácz, Gazdagfalusi Mihály, Matucsek József, Tokos Zsigmond, Mamicza János. Kezdete esti 8 órakor. Jegyeket válthatni a meghivó előmutatása mellett az egylet helyiségében (Hidutcza 7-ik szám első emelet) január 28—30. napján d. e. 9—13-ig, d. u. 3—7 óráig. Jegyek ára személyenkint 1 frt 50 kr. Karzatjegy 1 frt. Felülfizetések hálás köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

— **A b. Kemény Ferencz** ravatalánál Szász Domokos által mondott, kitűnő beszéd, mely már akkor hatást keltett, Stein János nyomdájából egy igen csinosan kiállitott füzetben külön is megjelent.

— **Elveszett gyermekek.** Egyik helybeli czipész két tanulóját a „Szamos“-ra küldötte vizért egy csőbörrel. A fiuk azonban maig sem tértek vissza, és sem nekik, sem a csőbernek nem találják nyomát; eltüntek.

— **Kolozsvár városában** az országos és katonai korházak beszámitásával az el mult évben a város főorvosi hivatalos kimutatása szerént az elhaltak száma 1192, u. m. a férfi nemből 642, a nőnemből 550. Ezekből halva született a férfinemből 37, a nőnemből halva született 21, a születésől az 1-ső évig a férfi nemből 153, a születéstől 1-ső évig a nőnemből 129, az első évtől a 10-évig a férfi nemből 121, az első évtől a 10-évig a nőnemből 113, a 10-ig évtől 20-ik évig férfi nemből 40, a 10-ig évtől 20 ig nőnemből 50, 20-évtől 30-ig évig a férfi nemből 77, 20 évtől 30-ig évig a nőnemből 41, 30 évtől 40-ik évig a férfi nemből 52, 30 évtől 40-ik évig a nőnemből 50, 40 évtől 50-ik évig a férfi nemből 50, 40 évtől 50-ik évig a nőnemből 36, 50 évtől 60-ik évig a férfi nemből 49, 50 évtől 60-ik évig a nőnemből 38, 60 évtől 70-ig évig a férfi nemből 35, 60 évtől 70-ik évig a nőnemből 23, 70 évtől 80-ik évig a férfi nemből 23, 70 évtől 80-ig évig a nőnemből 32, 80 évtől 90-ig évig a férfi nemből 5, 80 évtől 90-ik évig a nőnemből 14, 90 évtől 95-ik évig csak nőnemből 3, öszvesen 1192, a kóresetekre nézve az első évnegyedben a himlő járványosan mutatkozott az egész éven keresztül legtöbben elhaltak különbféle szerkezetü lobos betegségekben u. m. 158, beleszámitva csakis a kiskoruaknál előfordult roncsolé torok-lob-eseteket is és himlőben 152, heveny és idült hurutban 112, tüdővészben 111, életgyengeség miatt 95, rángásos görcsben 64, végelgyengülés miatt 61, hagymázban 43, aszkórban 40, vizkórban 36, hüdés esetekben 33, vörhenyben 29, gümőkorban 24, különféle szervezetü rák bajokban 21, brigt-kórban 12, görvényben hasonlólag 12, tüdő vizenyőben 9, ugyanannyian genyvérben 9, kanyaróban 8, ugyanannyian hőökhuruthban 8, és szivbilentyü elégtelenség miatt 8, torokgyikban 6, ugyanannyian febr. puerperálisban 6, és testi zuzások miatt 6, szivbajban 5, és vérszegenység miatt 5, tultengésben 4, ugyanannyian csontzuzás 4, és hugykő miatt 4, vérhasban 3, ugyanannyian vérbomlás miatt 3, nehéz kórban 2, ugyanannyian derme 2, és üszkösödés miatt 2, továbbá sárgaságban 1, ugyanennyi bujakórban 1, has-sikulásban 1, vérhányásban 1, átfurt gyomor fal miatt 1, delirium tremensben 1, csúszos tetanus miatt 1, süljben 1, izomcsuzban 1, tüdőtágulat miatt 1, tályog miatt 1, kiszorult sérv miatt 1, elvérzés miatt 1, méh rothadásban 1, váltólázban 1, továbbá vizbefuladás miat 7, és vilany mérgezés miatt 7, önakasztás miatt 3, elégés miatt 2, és lövés által 2, borszesz mérgezés miatt 1, rendőri bonczolat 19, és törvényszéki 5 vitetett véghez.

— **Közgyülés.** A kolozsvári polgári lövész egylet 1875. évi január hó 31-én, délelőtt 10 órakor, a városi képviselő bizottság termében évi rendes közgyülést tart. A közgyülés tárgyai: 1) Elnöki megnyitó; 2) az igazgató választmánynak jelentése mult évi müködéséről; 3) a számadás vizsgáló bizottságok jelentései; 4) az igazgató választmány inditványai s evvel kapcsolatban az alapszabály módositása; 5) a számadások felülvizsgálására s a jegyzőkönyv hitelesitésére bizottságok kinevezése; 6) tisztválasztás, azaz: elnök, alelnök, főlövészmester, két lövészmester, titkár, ügyvéd, pénztárnok, ellenőr, gazda, segéd-gazda, s a választmányból kilépő legifj. gr. Bethlen Sándor, Bodor László, Csurku Miklós, Deskovits Lajos, Dorgó Albert, Gyarmathy Miklós, dr. Groisz Gusztáv, br. Huszár Ádám, s dr. Szőts Emil helyébe 9 s még 12, összesen tehát 21 választmányi tagnak titkos szavazás utján való választása. Móricz István titkár.

— **Közgyülési** előleges értesités. F. év január hó 11-én tartott választmányi ülés határozata folytán a kolozsvári dalkör ez évi rendes közgyülése febr. 14-én vasárnap d. e. 11 órakor fog megtartatni a városház nagytermében. Kolozsvártt, 1875. jan. hó 24. Bergay József, egyl. titkár.

— **Az őrtoronyba** helyezett tüzjelző-harang hangjánaak a városi lakósággali megismertetés tekintetéből f. hó 25-én hétfőn délelőtti 11 és 12 óra között a harangot kongatni fogják, miről is a városnak minden rendü polgára és lakója maga tájékozhatása végett ezennel előre értesittetik. Kolozsvártt, jan. 23-án 1875. Minorich Károly, főparancsnok.

— **A tordai** casinó-egylet által 1875. febr. hó 4-én a casino-egylet javára rendezendő tánczvigalomra a meghivók szétküldetvén: felkéretnek mindazok, kik arra igényt tartanak, de tévedésből meghivásban nem részesültek, sziveskedjenek neveiket Osztián Kristof ur kereskedéséden egy e czélból kitett ivre feljegyezni, hogy a meghivók kiállitása iránt mielőbb intézkedni lehessen. A rendező bizottmány nevében. Tordán, 1875. jan. 22. Nagy Olivier, biz. jegyző.

— **Sz.-udvarhelyi** bálkrónika. Febr, 6-án az ev. ref. collegium tartja rendes bálját az iskolai zenekar és ifjuságı olvasóegylet javára. Február 8-án az ev. ref. leánynövelde rendez bált saját helyiségében.

— **A medgyes-vidéki** szász gazdasági egylet január 26-án tartja első nagygyülését a városi képviselő testület nagy termében. E gyülésen több tag tudósitásokat fog előterjeszteni a miniszterium részéről adományozott magokról, továbbá Schmiedt Mihály felolvasást tart a Victoriaborsóról, Theil Eduard a muharról. Reischig állatorvos vitatkózást fog tartani a mongolicza disznó tenyésztés eredményéről, a melyhez a különböző vélemények nyilvánításának hoszú sora fog kapcsolódni. A rendezők óhajtandónak tartják, hogy mindazon községek képviselve legyenek, a melyekben a mult évben a kir. miniszterium adományozása által olcsó áron tenyész disznók osztattak ki. A tapasztalások lehet nagyon különbözők lesznek, és igy csak azok kölcsönös kicserélése után lehet elfogulatlan itéletet mondani e faj felett. A tagok felszólitvák, hogy a jobb magok, gyökerek és gumókból példány darabokat hozzanak a gyülésbe.

— **A sz.-régeni** képviselőtestület — mint a „Herm. Ztg.“ irja — Thury Gergely volt főispánt diszpolgárává választá.

— **Popescu** román szintársulata holnap vasárnapon kezdve N.-Szebenben előadásokat fog tartani.

— **Brassóban** a napokban egy fiatal kézdivásárhelyi születésü óráslegény, egy katonával czivakodva, azt agyonütötte. Körner postamester a földön fekvő haldoklót emberszeretetből kocsijába felvéve, a katonai kórházba szállitotta, ott azonban nem sokára meghalt. Ez emberölés alkalmából több befogatás történt.

— **A baloldal germanizál.** Hir szerint az ellenzék egy német napilapot akar a fővárosban meginditani.

— **A nemzetiségi** üzelmek még a törvényszékek csarnokaiba is bevették magukat. Vád érkezett az igazságügyministeriumhoz, hogy Milutinovits Szvetozár a bajai törvényszék szerb elnöke birói s illetőleg elnöki állását mindenféle leplezett és nem leplezett alakban nemzetiségi üzelmekre használja. — Az igazságügyministerium az okadatolt panaszt figyelembe vette és az illető elnök ellen a bünvizsgálat meginditása végett 37,498. sz. a. a pécsi királyi törvényszéket delegálta. Mondanunk sem kell, hogy ily ügyekben az erélyt s szigort teljesen helyén valónak látjuk.

— **Egy kis félreértés.** A „P. L“-ban a következő érdekes történetkét olvassuk. M. asszony egy jótékonyságáról nevezetes köztiszteletben álló urhölgy a jótékonysági saisont nem akarta elmulasztani a nélkül, hogy bizonyos egylet számára, melynek ő patronusa, a fővárosi nemes tanácstól egy kis segélyadományt ne kérjen. Elkeszitette és fölszerelte a folyamodványt annak rendje, módja szerint és illetékes helyen be is nyujtotta. Illetékes helyen elolvasták a hivatalos nyelven ugynevezett „külzetet“ és áttették a jótékonysági bizottsághoz további intézkedés végett. Ott is körülbelül csak annyit olvastak el belőle a mennyi a külzeten irva volt, hogy t. i. M . . . asszony, (lakik IX. kerület, uj vásár-tér . . . sz. a.) segélyadományért esedezik. A bizottság megkereste a IX. kerület hatóságát, hogy puhatolja ki kérvényező anyagi körülményeit stb. és tegyen jelentést. A IX. kerület hatósága a meghagyás értelmében comissiót küldött ki, melynek feladata volt a helyszinén meggyőződést szerezni a kérvényező ki és milétéről. „Ő nagysága az első emeleten lakik“ — utasitotta a házmesterné a meghökkenő küldöttséget. „Első emeleten? Egy segélyért folyamodó nő, ki első emeleten lakik — hallatlan“! Fölmentek az emeletre. Egy szolgáló ajtót nyitott, „Maga M. asszony?“ „Nem. Én csak a szolgálója vagyok.“ Hallatlan. Szolgálót tart — skandal! A komissiót a salonba vezetik. „Asszonyom, mi meglepetésünknek alig tudunk kifejezést kölcsönözni, ön oly diszes, kényelmes lakást tart...“ „Saját házamban miért ne tartanék diszes lakást?“ Saját házában... No, ez már a soknál is több. „Ez az ön saját háza, asszonyom.“ „Engedelmökkel, igen.“ — „És ön nem tartja lelkiismeretbe vágó dolognak . . .? „Miért tartanám annak? Tisztességes keresmény!“ „Nem tartja ön lelkiismeretbe vágó dolognak ilyen körülmények közt a közpénztárt zsákmányolni, a mi dőn a városhoz segélyért folyamodik.“ Kövessék meg magukat az urak! Én senkihez sem folyamodtam. Különben is remélem, nem azért jöttek ide, hogy saját házamban sértegessenek.“ Erre aztán természetesen előkerül az olvasatlan, kibontatlan folyamodvány, a félreértés kiderül és az urak rémséges hosszu orral odább állanak. Az illető egyletnek a város minden egyéb hozzájárulás nélkül már egy nappal előbb jelentékeny segélyösszeget szavazott meg.

— **Az „Apollo“** mult évi évfolyama: Bihary, Csermák, Lavotta, Ruzsitska és Svastits legjobb szerzeményein kivül Ábrányi Kornél pályanyertes csárdását, Büky pályanyertes keringőjét, a korán elhunyt Feigler Viktortól négy hosszabb zeneköltményt is kiválóan sikerült tizenkét népdalátiratot, Allaga, Bakodi, Bella, Czapik, Hölzl, Huber, Kapi, Liszt, Nyizsnyai, Nagy, Sipos, Tisza, Wachtel zeneszerzeményeit hozta. E névsorban hazai jeleseink közül csak kevesen hiányoztak, kiknek müvei térszüke miatt a jövő évre maradnak; kiki a legjobbat nyujtá, és e gazdag gyüjtemény nemcsak diszes külalakjával a legelegánsabb hazai zeaemükiadvány, mely különösen ünnepi ajándékul ajánlható, hanem mindenkor helyt álló szellemi tartalmával is egyhangu dicséretet nyert még az igényeiben oly szigoru „Zenészeti Lapok“ részéről is. A táncz szép dallamokkal gazdagon van képviselve, e téren kiváló sikerrel Büky működik. Igéző melodiákat nyujtanak ezek az életrevaló darabok, s müvészi kerekdedségük mellett is gyöngéd tekintettel vannak azon női ujjacskákra is, melyek az óriási fogásokkal, a sok keresztekkel s más efféle ijesztő dolgokkal nem állanak barátságos viszonyban. A franczia muzsa könnyed és geniális termékei: Petaud király udvara, Száz szüz, Arany chignon, Mamselle Angot, Hamlet, Mignon stb. legkedveltebb dalaikkal mind gazdagon vannak képviselve. Ily bő tartalom mellett — ötven zeneszerzemény, nagyobb részt nagyobb terjedelmüek, 200 sürü oldal — melyet a lipcsei nyomat még inkább emel, a vaskos gyüjtemény, ára (6 frt.) csakugyan igen olcsó. Melegen ajánljuk tehát a Fellegi Victor szerkesztése alatt virágzásnak indult vállalatot olvasóink figyelmébe.

— **Errata.** Lapunk mára szóló számának „Puskatüzében,“ a második kikezdés második sorában e helyett: (a mi egyébként a legkisebb hibája) ez olvasandó: (a mi egyébként legkevésbbé sem hibája). Egyéb hiba a czikkben nem esett.

Arjegyzék.

— **A kolozsvári** piacz árai január hó 21 ről. 1874. (alsó auszt. mérő középár.) Tisztabuza 4 frt 30 kr. Elegybuza 2 frt, 82 kr. Rozs 3 frt — kr. Zab 1 frt 65 kr. Széna 1 frt 65 kr. Alomszalma 70 kr. Egy öl fa 36 füv. 11 frt. Fagygyugyertya 32 kr. Marhahus fontja 21 kr. Konyhaliszt 9 kr. Rizs 18 kr. Gyöngykása 28 kr. Borsó 20 kr. Lencse 24 kr. Paszuly 20 kr. Pityóka 1 frt 35 kr. Disznónózsir 56 kr. Hagyma 10 krajczár. Fokhagyma 12 krajczár.

Jelzálog-kölcsönöket

a birodalom bármely részében, **telekkönyvezett földbirtokra — daczára a jelenlegi zilált pénzviszonyoknak — 1000** frttól a legmagasabb összegig a legelőnyösebb módozat mellett törlesztésre gyorsan eszközöl

A hat. eng. általános

Ipar és kereskedelmi ügynöki iroda

Kolozsvártt, Ovár, bástya utcza 6 szám.

(Értekezhetni posta utján, vagy személyesen naponta d- u. 1-től 4-ig.)

Iskola Alapítvány Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școala BCU Cluj-Napoca.

Hivatalos.

330. — 1875. (25) (3—3)

Pályázat.

Kolozsvár sz. kir. város bizottságának f. hó 15-kén 2. közgyülési sz. alatt hozott határozata folytán a városi kapitányságnál ujan felállitandó **rendőr birói állomására**, évenkinti 900 frt. fizetéssel, czennel pályázat hirdettetik.

Az állomást elnyerni ohajtóknak szükség igazolniok, hogy 22 dik életévöket meghaladták, kolozsvári illetőségüek, feddhetlen multtal birnak, s legalább az elméleti birói államvizsgát letették. Ki kell továbbá mutatniok eddigi állásukat, s közpályán netalán viselt alkalmazásukat.

A pályakérvények szabályszerüen bélyegezve, e hirdetmény első megjelenésétől számitott **10 nap alatt** benyujtandók a városi igtató hivatalnál (tanácsház emelet 6. sz. a.)

Kolozsvár sz. kir. város tanácsától január 19-kén, 1875.

---

351. — 1875. (26) (3 - 3)

Pályázat.

A méter-rendszerü új mértékek életbe léptetése végett a földmivelés- ipar és kereskedelmi m. kir. főméltóságu miniszterium mult évi 13.417 sz. alatt kelt leiratánál fogva Kolozsvár várossában felállitandó mérték-hitelesitő hivatal **vezetői állomásra**, a városi bizottság mult évi 176. és idei 5. közgyülési számok alatt kelt határozatai folytán ezennel pályázat hirdettetik.

Az állomással évenkénti 800 frt. o. é. van egybekötve.

Az elnyerni ohajtók ez iránti folyamodványaikat **mai naptól** számitott **négy hét alatt**, szabályszerüen bélyegezve s alólirt tanácshoz czimezve, a városi igtató hivatalnál (tanácsház, emelet, 6 szám) nyujtsák be s annak rendén kellőleg tanusitsák betöltött 22. életévöket, eddigi állásukat s feddhetlen multjokat, valamint **technikai képzettségöket**, melynek bizonyságául az uj mértékek rendszerében való jártasságon kivül birniok kell a tőrtszámok alapos ismeretével, papiron ugy, mint fejbeli számitásban annyival inkább, mert az állomást elnyerőnek az emlitett mértékek rendszeréből az elől tisztelt m. kir. miniszteriumtól annak idejében elrendelendő vizsgát is kell állnia.

Kolozsvár sz. kir. város tanácsától, január 19-kén, 1875.

Nem hivatalos.

(408) (12—12)

Udvari tanácsos és professor
OPPOLZER és BALASSA
urak,
cs. kir. gyógyszeri tanácsos s a gyógytani egyetem érd. decánja
dr. Viszánik,
valamint
Kovács, Löwy és dr. Lenk
(Schwarzamberg, herczeg háziorvosa)
főorvosok
véleménye szerint.

BECSI
Glycerin vas-liqueur
porosz kir. udvari szállító
ROSENTHAL H.-tól
(főraktár: Bécs, Praterstrasse 24 sz.)
Különös, józan, könnyen emészthető szer minden vérhiányos állapotban.
E keszitményt alkalmazták a cs. kir. közkórházakban, megvizsgálták Haller, Kletzinsky, Hauer stb. tanár urak, tehát jogosan mondhatni legjobb szernek sápkór, vérszegénység, gyengélkés, nőbajok ellen és lábadók számára.
Számos orvos legjobb sikerrel rendeli minőket keszitmenyt, s az osztrák birodalom majd minden gyógyszertárában kapható.
A nagy palaczk ára 2 frt.
Kis palaczk 1 frt 35 kr.
Erdélyi főraktár:
TEUTSCH J. B. urnál Segesvárttt.
Fiók-raktárak a birodalom majd minden gyógyszertárában.

ROSENTHAL H.
Bécsi glycerin-gyomor-vas-liqueurje,
igen ajánlható
gyomorbajok és aranyér ellen.

KÖRLEVÉL.

Van szerencsénk a t. cz. közönséget a következő, a legjutányosabban megszabott őszi árjegyzékünk-e figyelmeztetni; iparkodni fogunk, mint eddig, tisztelt rendes vevőink óhajtásaiknak megfelelni, hogy szilárd és pontos szolgálat alatt további bizalmukat részünkre biztositsuk. A szárazföld legnagyobb gyáraival fennálló összeköttetéseinknél fogva alkalmat nyujtunk (czimednek) szükségleteit gyári áron az első forrásokból fedezhetnie. Czikkeink általában a legjobb minőségüek és három sorozatba osztvák, az első osztályuak 2. minőségüek, a második osztálynak 1. minőségüek, és a harmadik ár a legfinomabb. Kivánságra teljes árjegyzéket és mustradarabokat küldünk **ingyen s bérmentve.**

Megrendelés utánvéttel.

Mély tisztelettel!

Die Wiener Cattun-Druckerei-Fabriksniederlage
Wien, Stadt, Ruprechtsplatz Nr. 3.

(423) (11—50)

ÁRJEGYZÉK:

Nyomott áruk.

Saját gyártmány, percalin ingszövetek rőfe 20. 23. 25 kr.
Cosmanosi gyártmány percalin ingszövetek rőfe 25. 30. 35 kr.
Butor-perkal és butor-creton rőfe 30. 35. 40 kr.
Cosmanosi bőr, hölgy- és gyermek öltönyre rőfe 40. 42. 45 kr.
Mustrával ellátott Brillantine rőfe 30. 35. 40 kr.

Fehér sima gyapot-áru.

Chiffon és ing-schirting rőfe 20. 25. 30 kr.
Fehér Brillantine és atlasz-gradl rőfe 25. 30. 35 kr.
9/8 franczia piquets minden szinben rőfe 40. 50. 60 kr.
4/4 sárga nanking rőfe 20. 25. 40 kr.
4/4 schamo és fehér nanking rőfe 30. 35. 40 kr.

Kendő-áruk.

1 tuczat gyermek batiszt kendő szines sarkokkal 80. 90 kr. 1 frt.
1 tuczat hölgy batiszt kendő beszegve szines sarokkal 1 frt. 1 frt 20 kr. 1 frt 40 kr.
1 tuczat hölgy Jaconet kendő 1 frt 60 kr. 2 frt 50 kr. 3 frt.
1 tuczat uri zsebkendő, beszegve, szines sarokkal 2 frt 40 kr. 3 frt. 3 frt 50 kr.
1 tuczat fehér rumburgi vászonzsebkendő 2. 3. 4 frt.
1 tuczat fehér irlandi vászonzsebkendő 5. 6. 7 frt.
1 tuczat belfasti batist-vászonkendő 8. 9. 10 frt.
1 tuczat belfasti vászonkendő szines sarokkal 5. 6. 7 frt.
1 tuczat foulard és karton fejkendő, saját gyártmány 2. 2.50 3 frt.
1 tuczat foulard és karton fejkendő, cosmanosi gyártmány 3. 3.50. 4 frt.
1 tuczat szines zsebkendő 2. 2 50. 3 frt.
1 darab uri selyem foulard zsebkendő, szines sarokkal a legnjabb 80 kr. 1 frt 20 kr. 1 frt. 50 kr.

Angol sima gyapot-áru.

Fekete és simán festett Orleáns rőfe 40. 50. 60 kr.
Fekete és simán festett Demi-Lüster rőfe 70. 80. 90 kr.
Fekete és simán festett selyem-Lüster rőfe 1 frt. 1.20. 1 frt 50 kr.
Fekete bársony rőfe 80 kr. 1 frt 1 frt. 20 kr.
Fekete Silk-ruha-bársony rőfe 1.60. 1.80. 2 frt.
Szines, csikos ruha-bársony, legujabb, hölgy és gyermek öltözetre rőfe 1 frt 20 kr.

Barchent-áruk.

1 darab 30 rőfös, fehér, kék, mellértes, szines barchent 7/8, 6. 7. 8 frt.
1 darab 30 rőfös, fehér, kék, mellértes, szines barchent 4/4, 7. 8, 9 frt.
1 darab 30 rőfös fehér, kék mellértes, szines barchent 9/8, 10, 11, 12 frt.
1 darab zsinoros vagy piquet Barchent 7/8 széles 8. 9. 10 frt.
1 darab zsinoros vagy piquet barchent 4/4 széles 9. 10. 12 frt.
1 darab zsinoros vagy piquet barchent 9/8 széles 10. 12. 15 frt.
1 rőf legfin. Wattmol barchent 40 kr.
Hölgy piqué-szoknyák darabja 2.50. 3.50. 4.50 kr.
Gyermek piqué-takarók, fehér vagy szines, darabja 1 frt 1 frt 20, 1.50 kr.

Sima vászon-áruk.

4/4 30 rőfös fonalvászon, darabja 6. 7. 8 frt.
7/8 30 rőfös fonalvászon darabja 8. 9. 10 frt.
4/4 30 rőfös mosott szék-creas-vaszon darabja 7. 8. 10 frt.
9/8 30 rőfös mosott szék-creas-vászon darabja 8. 10. 12 frt.
9/8 50 rőfös belfasti szövés, darabja 12. 15. 18 frt.

9/8 50 rőfös hollandi vászon darabja, 16. 20. 25 frt.
9/8 54 rőfös rumburgi vászon uri gatyára darabja 20. 25 30 frt.
9/8 54 rőfös rumburgi vászon női ingre, darabja 30. 35. 40 ft.
9/8 54 rőfös rumburgi vászon uri ingre darabja 40. 50. 60 frt.
Az összes szövetek kizárólag **May és Holfeld** gyártmánya,
Ágylepedők varrás nélkül darabja 3. 3.50. 4 frt.

Damast-áruk.

Fehér garnitarák félvászon damastból

6 szem.	12 szem.	18 szem.	24 szem.
4 frt.	7 frt.	10 frt	14 frt.

Fehér garn. tiszta-vászon Jaquardból

6 szem,	12 szem.	18 szem.	24 szem.
5 frt.	9 frt	14 frt	24 frt

Fehér garnit. tiszta-vászon damastból

6 szem.	12 szem.	18 szem.	24 szem.
7 frt	12 frt	18 frt	24 frt.

1 tuczat szines csemegeasztalkendők 2. 3. 4 frt.
1 tuczat fehér csemege-asztalkendők 2. 3. 4 frt.
Damast törülközők, rőfe 25. 30. 35 kr.
Tisztaviászon törülközők tucz. 4. 6. 7 frt.
„ „ asztalkendők tucz. 4. 6. 7 frt.
3/4 1 darab szines kávé abrosz 80 kr.
Tiszta vászon abroszok 8/4 széles 2. 2.50. 3 frt.
„ „ „ 12/4 széles 3. 4.50. 6 frt.
„ „ „ 16/4 széles 4. 5 50. 7.50 kr.
„ „ „ 24/4 széles 6. 8. 10 frt.
Tiszta vászon garniturák.

6 személyre	12 személyre.
4 frt.	8 frt.

garnitura paplan, 2 ágy- és 1 asztaltakaró 10. 12. 14 ft.

Megrendeléseknél kérjük kinyilatkoztatni, ha a 2., 1. vagy legfinomabb kivántatik-e? Egész felszerelésénél vagy nagyobb vásárlásnál árenged mény. Czimre pontosan ügyelendő, így: **Nur Ruprechtsplatz Nr. 3. rückwärts der Ruprechtskirche, vis-á-vis dem Eingang zur Sakristei.**

Kérjük ezt az árjegyzéket megtartani, miután ez csak ritkán jelenik meg.

A következő **különlegességek** kedvező bevásárlása folytán képesek vagyunk azokat rendkivül olcsó áron

végeladhatni.

Tisztelettel **a bécsi Karton nyomtató gyár raktára, Stadt, Ruprechtsplatz 3.**

Árjegyzék:

1 tuczet gyermek batiszt-zsebkendő, szines széllel 85 kr.
1 tuczet leánybatiszt zsebkendő, szines széllel, beszegve 1 frt.
1 tuczet női batiszt-zsebkendő, szines széllel, beszegve 1 rrt 30 kr.
1 tuczet női jaconet-zsebkendő, szines széllel 1 ft 60 kr.
1 tuczet férfi-zsebkendő szines széllel, beszegve 2 frt 50 kr. Ugyanaz legfinomabb, elegáns mustrákkal 3 frt.
1 tuczet hölgy-kendő, legfinomabb batisztclair, bárme ly monogramm betüvel himezve (kezi munka) 80 kr.
1 tuczet fehér lenkendő 2 frt.
1 tuczet angol egészségi dorzsölő-kendő 3 frt. jobb, czélszerübb a szivacsnál
1 tuczet angol piqué-törölköző 5 frt.
1 tuczet török fürdő-törölköző 9 frt.
1 pár (2 darab) pique-ágyteritő tarka, kék és barna szinben 6 frt.
1 dr. ágyelő, tarka nyirott szőnvegkelme 2 ft 50 kr.
1 dr. ágyelő, nagyobb 3 frt 50 kr.
1 dr, selyem cachenez hölgyeknek 1 frt.
1 dr. selyem cachenez, nagyobb, legfin. 1 frt 50 kr.
1 dr. berlini gyapju cach. férfiaknak 1 frt.
1 dr. ugyanaz legfinomabb 1 frt 50 kr.
1 dr. selyem cachenez férfiaknak 2 frt.
1 dr. ugyanaz legfinomabb 3 és 4 frt.
1 garn. asztalnemű 6 személyre 4 frt 50 kr.
1 garn. asztalnemű 12 személyre 9 frt.

Kivánatra raktárunkról teljes árjegyzékkel szolgálunk s kereskedünk csak jó árú küldése iránt, kérjük egyúttal czégünk és czimünket jól megjegyezni.

Bécsi Karton-nyomtató-gyár raktára, Stadt, Ruprechtsplatz 3,
csak a templom megett, a sekrestye bejárattal szemben.

Kérjük ez árjegyzék megőrzését, mert csak ritkán tesszük közzé.

---

(30) (2—3)

Nagyérdemü közönség!

Bátorkodunk tisztelettel jelenteni, hogy a **hires erfurti**

Jühlke Ferdinánd utódja,

a porosz király udvari szállitójától

fogunk valódi **erfurti friss vetemény** és **virágmagvakból raktárt** tartani, melyekről árjegyzéket **február első napjaiban** fogunk szétküldeni.

Ennek következtében, alázatosan kérjük azon tisztelt pártfogóinkat, kik **mag szükségleteiket** nálunk óhajtják beszerezni, szivesked jenek bevárni magvaink megérkezését és a már fenn emlitett árjegyzék kibocsátását.

Mély tisztelettel:

Karvázy és Társa.

Legujabban megjelentek

és **Stein János** erd. muzeum-egyl. könyvkereskedésében Kolozsvárt

kaphatók:

Rajzok és tanulmányok.
Irta Szilágyi Sándor. Ára a két kötetnek 4 forint.

JULES VERNE apróbb műveiből.
Beszélyek és rajzok.
(Doktor O. kisérlete. Zacharias mester. Dráma a légben. Tél a jég közt.)
Ára 1 frt 50 kr.

Gróf Gyulai Lajos napló töredékeiből.
(1815—1834.)
Kiadta gróf Kuun Géza. Ára 1 frt 50 kr.

A nevelés és oktatás történet kézikönyve.
Különös tekintettel Magyarországra.
Irta dr. Kiss Áron. Második javitott kiadás. Ára 1 frt 50 kr.

A magyar népnek!

Szabad-e korteskedni?

A
képviselő választásról.
Ki lehet választó?
Mire kell ügyelni a választásnál?
Szabad-e korteskedni?
Irta MURAI.
Ára csak 16 kr.

Ki lehet választó?

Mire kell ügyelni a választásnál?

Még folytonosan kaphatók:

Stein János erd. muzeum-egyl. könyvkereskedésében következő **legujabban** szentesitést nyert **törvényczikkek u. m.**

Az új választási törvény.

Hivatalos kiadás. Ára zsebkiadás alakban 30 krajczár. Nyolczadrétben 30 kr. **Postán bérmentesen megküldéssel 2 kr.**

Törvényczikk az ügyvédi rendtartásról.
Ára 20 krajczár.

Törvényczikk a királyi közjegyzőkről.
Ára 20 krajczár.

1875. január 1-én hatályba lépő birói ügyviteli szabályok.
Nyolczadrét alakban. Ára 1 frt 20 kr.

VIDÉKI megrendeléseknél legczélszerübb a postadij elkerülése tekintetéből, a törvényczikkekért járuló összeg postautalványoni előleges beküldése.

Kézikönyv
kir. közjegyzők számára.
Tekintettel az elmélet és gyakorlat igényeire
Irománypéldákkal ellátva.

Irták:
Dr. Dárdai Sándor, a Jogtud. Közlöny szerkesztője. és **Zlinszky Imre,** a pesti kir. it. tábla h. irája.

I. kötet. Ára 1 frt 20 kr. **Postán küldve 1 frt 30 kr.**

Legujabban megjelent és Stein János erdélyi muzeum egyleti könyvkereskedésében Kolozsvárt **kapható:**

ÖNSEGÉLY

Orvosi tanácsadó minden nemi betegségekben, melyek önfertőzés, paráználkodás és elragadás következtében keletkeznek.

Igen fontos észrevételekel, korai tehetetlenség, megrongált idegrendszer, valamint a tulgos adagokban használt hiány borzasztó következményeiről.
Több boncztani képpel.
Irta dr. ERNST L. orvos.
A munka ára **1** forint, postán bérmentes megküldéssel **1** frt és **6** krajczár.

A nemzetgazdaságtani eszmék ujabb fejlődése.
Irta dr. Weisz Béla. Ára 70 kr.

A természet könyve.
Közérdekü olvasmányok a természettudományok köréből. Bernstein A. német műve. Első és második füzet; füzetenkint 50 kr.

E közérdekü vállalatra, mely egyelőre 20 füzetre van tervezve és melyből havonkint egy füzet fog megjelenni, annyival inkább is felhivjuk a közönség különös figyelmét, miutan e munkát belérdemen kivül a csinos kiállitás és olcsó ár is ajánlja.

BUDAPESTI SZEMLE,
a m. t. akadémia megbizásából. Szerkeszti Gyulai Pál
12-dik szám. **1874 november — december.** Ára 2 frt.

PÁRISI TITKOK.
Irta Sue Jenő. Franciából. 15 kötet.
A könnyebb megszerzés végett e munka kötetenként **80 krban** is **adatik.**

CIGARETTE.
Regény. Két kötetben. Irta Ouida. Ára a két kötetnek 4 frt.

Europa összehasonlító földleirása.
Visontay János által. I. kötet. Ára 2 frt 80 kr.

Önálló vámterület és védvám.
Nemzetgazdászati tanulmány. Irta Szmrecsányi A. Ára 80 kr.

---

(468) (13—*)

Kleiner Auszug
aus dem Preis-Courant des seit 15 Jahren bestehenden BAZAR FRIEDMANN.
Nur Praterstrasse 26.

Haar- und Bartwuchsmittel. Gelungen ist erst kürzlich einem renommirten Arzt, ein rein vegetabilisches Präparat zu erzeugen, durch welches man in überraschend schneller Zeit auf kahlen unbehaarten Stellen ein reiches üppiges Haar wachsen macht. Kahlköpfige erhalten binnen 6 Wochen zu ihrer Zufriedenheit das schönste und üppigste Haar. Der Verkauf ist unter Garantie der Wirkung. 1 Flacon dieses unübertrefflichen Haarwuchsmittels 1 fl. 50 kr.

Herkules-Essenz. Diese Essenz besitzt die Kraft und Eigenschaft, den Haarboden sowie Haarwurzel zu beleben und zu stärken, verhindert daher schon nach dem ersten Gebrauche das Ausfallen der Haare, beseitigt ferner die vorhandenen Schuppen und verhindert deren Neubildung. 1 Flacon sammt Anweisung 80 kr.

Persisches Haarfärbemittel, wodurch augenblicklich graues Haar nach Belieben blond, braun oder schwarz gefärbt werden kann; dasselbe erhält die natürliche jugendliche Frische. Dieses ist aus Kräutern bereitet und ist gänzlich unschädlich 1 Carton mit Anweisung fl. 2.

Pasta Pompadour, allein wirkendes Schönheitsmittel. Niederlage der Original-Gesichts-Pasta, dient zur Entfernung aller Gesichtsausschläge, Sommersprossen, Leberflecke und Mitesser, überhaupt zur Verschönerung des Teints. 1 Tiegel fl. 1.50.

Enthaarungsmittel. Dieses hat die Eigenschaft, auf jeder beliebigen Stelle sogleich unschädlich das Haar sammt Wurzel zu entfernen. 1 Flacon 1 fl.

Französisches Briefpapier. 100 St. Octav, fein, weiß 45 kr., gerippt und liniirt 65 kr., gerippt und liniirt englisch fl. 1.20, farbig von 80 kr., fl. 1 bis fl. 1.50. 100 Stück Quart, fein, weiß von 85 kr. bis fl. 1.65, 100 Couverts, Octav 30, 40, 50 kr. Zwei hübsche Buchstaben sammt Krone in dem modernen verschiedenen Farbendruck kosten auf 100 Papieren Monogramm 30 kr., 100 Couverts Monogramm 30 kr.

Englische Stahlfedern in allen verschiedenen Sorten, je nach Wunsch, per 12 Stück im Preise von 10, 15, 20, 30, 40 bis 80 kr.

Hochdruck-Pressen sammt Namen, feinst ausgeführt fl. 2.80.

Feinst gravirte Petschafte mit schönster Schrift 1 Stück mit 2 Buchstaben sammt feinstem Stöckel 50 kr. Krone kostet 50 kr. Ganze Namen werden billigst berechnet.

Stampiglien sammt Blechkasten, Fett und Pinsel fl. 4.50.

Kein Zahnschmerz mehr, wenn man diese Tinctur nach Anweisung gebraucht hat. 1 Flacon 80 kr.

In drei Minuten weiße Zähne, durch die k. k. pr. vegetabilische Zahnpasta, 1 Porcellantiegel 30 kr.

Theerseife, genannt die Wunderseife, heilt jede Hautkrankheit, Ausschlag, Flechten, Finnen, Jucken ꝛc., bei Kindern und Erwachsenen anzuwendent 1 Stück sammt Gebrauchsanweisung 20 kr.

Blutreinigungsmittel, wie auch Steinstich-Pulver genannt, Universalmittel gegen alle Krankheiten. 1 Schachtel genügt für 12 große Gläser, kostet 60 kr.

Französisches Chinasilber, leicht versilbert, aber dennoch sehr elegant ausgearbeitet, 1 Dutzend Eßlöffel, schwerer Sorte fl. 5, 1 Dutzend Gabel und Messer fl. 10, 1 Dutzend Kaffeelöffel fl. 2.80, 1 Stück Suppenschöpfer fl. 2.80, 1 Stück Oberschöpfer fl. 1.40.

Ein prachtvoll aussehendes Geschenk ist eine feine Schatulle mit Sammt gefüttert, enthaltend 6 Gabeln, 6 Messer, 6 Speiselöffel von obigem China-Silber, kostet fl. 10.50.

Neueste Selbstbefeuchtungs-Stampiglien, machen 1000 Abdrücke mit einmaligem Tränken der Maschine, das Praktischste für Aemter oder Comptoirs, ein Stück sammt feinster Gravirung fl. 6.50.

Ewige Jugend, unschädliches Conservirungs-Mittel für Damen. Carton unter Garantie fl. 1.

Für das Wohl der Menschen
sind die neu erfundenen Speise-Garnituren aus englischem Britannia-Metall, welches die Eigenschaft hat, gar keinen Gifttoff an sich zu ziehen und so auch die Farbe wie Silber immer behält. Nur 10 Gulden eine complete Speise-Garnitur für 6 Personen, bestehend aus 34 Stücken: 6 Stück Eßlöffel, 6 St. Messer (Britannia), 1 St. Suppenschöpfer, 1 St. Kaffeemaschine, 1 St. Pfeffer- und Salzhalter, 1 St. Zuckerzange, 1 St. Zuckerstreuer, 6 St. Kaffeelöffel, 6 St. Gabel (Britannia), 1 St. Milchschöpfer, 1 St. Theemaschine, 1 St. Tortenheber, 1 St. Präsentirtasse, 1 St. Eßzeugkorb. — Dies Alles kostet nur fl. 10, für 12 Personen fl. 15. Einzige Niederlage für Oesterreich-Ungarn.

Salon-Uhren mit polirtem Kasten, zwei Tage Gehwerk und zweijähriger Garantie per Stück fl. 5.

Für Herren und Damen unentbehrlich. Universal-Toilettenschatulle, enthält alles Mögliche für das Haus und für die Reise. Für Herren fl. 3.80, für Damen fl. 4.80.

Bronce-Schreib-Garnituren aus 10 Stück bestehend, prachtvoll ausgeführt. Die ganze Garnitur fl. 3.

Der Wetterprofet zeigt 24 Stunden früher jedes Wetter an, per Stück fl. 1.20.

Wasserdichte Kett-Einlagen, 60, 90 kr., fl. 1.20, 1.40, 1.75, 2.20.

K. k. pat. Saugflaschen 40, 80 kr.

Petroleum-Reiniger, verhindert das Explodiren und das Verbrennen. Kleiner 25, großer 50 kr.

Leder-Visittasche, großes Format mit Kalender, feinst ausgeführt 40 kr.

Weckeruhr, prompt gehend, sammt Gewicht fl. 1.30.

Herren-Garnitur, aus 5 Stück bestehend, 10 kr.

Damen-Garnitur, feinste 10 und 20 kr.

Grosse gemalte Glasvase 20 kr.

Socken und Strümpfe, per Paar 8 kr.

Ein ganzes echt englisches Besteck 20 kr.

100 feine Nähnadeln 10 kr.

100 feine Briefcouverts 20 kr.

1 Taschenthermometer 20 kr.

1 Cigarrenspitze aus Meerschaum mit Figur geschnitzt 20 kr.

1 Korbchen mit Traubenparfüm 20 kr.

1 Einkaufskörbchen 30 kr.

1 Glasampel 25 kr.

1 gut gehende Wanduhr mit Bronceschild 50 kr.

Briefmarken-Album 45 kr.

Fleischhackmaschinen. Das Fleisch in kürzester Zeit zu Hache zu verkleinern, per Stück zu fl. 5.

Apfel- und Kartoffelschälmaschinen. 1 Minute 30 Kartoffel oder Äpfel zu schalen und zu putzen. [illegible] fl.

Die Universal-Nachtlampe gleich Theelocher. Per Stück fl. [illegible]

Verkorkungs-Maschine fl. 1.20.

Entkorkungs-Maschine [illegible]

Eierprüfer 60 kr.

Limonlequetscher 50 kr.

Gewürzbüchse fl. 1.20.

Mäusefang-Maschine 60 kr.

Esszeug-Körbe fl. 1.20.

Gläserträger 90 kr.

Sardinenmesser 50 kr.

Reise-Uhr mit Wecker fl. [illegible]

1000 Stück Siegelmarken 1.60

500 St. Siegelmarken fl. [illegible]

Andenken von Wien 20 kr.

Handlaterne 30, 40, 50 kr.

Ballfächer, groß 10, 20 kr.

1 Paar grosse Kaffeeschaufeln 10 kr.

6 Stück Kaffeelöffel aus [illegible] Metall 15 kr.

6 Stück Speselöffel 25 kr.

Waschtabellen 40 kr.

Waschpulver 1 Pfund 20 kr.

Zaubernadelbüchse 35 kr.

Einfädelmaschine 5 kr.

1 Sicherheitsschloss 10 kr.

1 Kaffeetasse groß 10 kr.

1 Cylinderschützer 5 kr.

1 Strickkörbchen 10 kr.

1 Portemonnaie, groß 10 kr.

1 Augenschirm 25 kr.

1 Nussknacker 25 kr.

K. k. pat. Milchzieher 60 kr.

Echt engl. Selbstklystier [illegible]

Echt engl. Krampf-S[illegible] fl. 2.50, 3.

Echt engl. Schlaf-Sitzbad fl. 3.50, 4, 5.

Um 5 kr. Brennmaterial, genügend Tag zum Bügeln. Ein solches bit-Bügeleisen sammt Pfeife per Stück fl. 3.50.

Einzige Hilfe f. Lungenleidende der Respirator, erzeugt bei Athmung eine gleichmäßige, reine Luft, per Stück fl. 1.50, 2, [illegible] Silber.

Für jeden Haushalt! 1 Gemüsewage, Tragfähigkeit bis 10 [illegible] per Stück fl. 1.80.

Vom 1. August ab wurde für das En gros-Geschäft eine Extra-Abtheilung eröffnet und erhalten Wiederverkäufer angemessenen Rabatt.

Illustrirte Preis-Courante von 100.000 Artikeln erhält auf Verlangen Jedermann gratis und franco.

(3—4) (13)

Pársángi fankok és Hachee pástétomok,

naponta délelőtti 11 órától melegen kaphatók, minden idő tájában megrendelések pontosan eszközöltetnek. Szolgálok továbbá: finom bécsi gyümölcskenyér, török-puliszka, candirozott gyümölcs, olaszgesztenye darabja egy krajczár, **indiaitánk, pozsonyi mákos és diós kifli, czukrade czeemrád,** finom **birsalma-sajt, nőtszczély, almashéles** sat. sütemények kel, naponta frissen sülve, a legnagyobb választékban.

Jelenleg ujból berendezett és befűtött **Sétatéri kioszkban,** szintén minden fajta friss sütemények, meleg kávé és tea, vegyes fajta likőrök, a korcsolyázás időszakában szintén kaphatók. Előfizethetni finom **fehér és fekete kávéra,** egy hóra előjegyezve, vagy 30 jegy kiszolgálása mellett. Egy kis kávé egy kistivel 3 frt., egy nagy 4 frt., egy fekete 2 frt 40 kr.

TAUFFER JÁNOS czukrászat és kávéházában Kolozsvárt.

Nyomatott Stein János m. kir. egyetemi nyomdásznál az ev. ref. tanoda betüivel Kolozsvárt.

Istoria Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.